

OSNOVNA ŠOLA ŽIRI

VARNOST AVTOŠTOPARJEV

Področje: varnost v cestnem prometu
raziskovalna naloga

Avtorji:

Kristian MAZZINI, Žan SEDEJ

Mentorica:

Petra Novak, prof.

Žiri, 2016

Raziskovalna naloga je bila opravljena na Osnovni šoli Žiri.

Mentorica: Petra Novak, prof.

Datum predstavitve:

KAZALO VSEBINE

Povzetek	5
Zahvala	5
1. UVOD	6
2. TEORETIČNI DEL	7
2.1 Kaj je avtoštop	7
2.2 Nasveti za štopanje	7
Izbira mesta	7
Daljše razdalje	8
2.3 Varnost štopanja	9
3. RAZISKOVALNI DEL	14
3.1 Metodologija	14
3.1.1 Opis vzorca raziskave	14
3.1.2 Opis merskega instrumenta	14
3.1.3 Opis postopka zbiranja podatkov	14
3.1.4 Obdelava podatkov	14
3.2 Rezultati ankete o odnosu voznikov do štoparjev	15
4. INTERVJU Z IZKUŠENIM ŠTOPARJEM	34
5. RAZPRAVA	36
6. ZAKLJUČEK	37
7. VIRI IN LITERATURA	38
8. PRILOGA	39

KAZALO GRAFOV

Graf 1: Ali pobirate štoparje?	15
Graf 2: Komu bi ustavili?	15
Graf 3: Število udeležencev	16
Graf 4: Ali bi pogosteje ustavljali puncam?	16
Graf 5: Število štoparjev	17
Graf 6: Kateri starostni skupini bi raje ustavili?	17
Graf 7: Plačilo	18
Graf 8: Razdalja za štopanje	18
Graf 9: Prtljaga	19
Graf 10: Kraj štopanja	19
Graf 11: Čas štopanja	20
Graf 12: Vremenske razmere	20
Graf 13: Kajenje, pitje	21
Graf 14: Štoparjeva volja	21

Graf 15: Voznikova volja.....	22
Graf 16: Sedež štoparja	22
Graf 17: Tablica štoparja	23
Graf 18: Lastništvo avtomobila	23
Graf 19: Omejitev hitrosti	24
Graf 20: Prehitevanje	24
Graf 21: Uporaba mobitela	25
Graf 22: Uporaba varnostnega pasu	25
Graf 24: Varnostna razdalja.....	26
Graf 25: Vožnja v rumeno luč.....	27
Graf 26: Prehitevanje	27
Graf 27: Neustreznost (zimske) opreme	28
Graf 28: Utrujenost voznika	28
Graf 29: Držanje prometnih predpisov	29
Graf 30: Zavarovanje avtoštoparja.....	30
Graf 31: Lokacija štoparja.....	30
Graf 32: Incidenti/Nevšečnosti glede štoparjev.....	31
Graf 33: Štopanje danes.....	31
Graf 34: Štopanje v Žireh.....	32

KAZALO SLIK

Slika 1: Spletna stran Javne agencije Republike Slovenije za varnost v prometu	9
Slika 2: Spletna stran Ministrstva za notranje zadeve - Policija.....	10
Slika 3: Neurejeno štoparsko mesto v smeri Idrij	32
Slika 4: Odcep za štopanje v smeri Vrhniko (Ljubljana).....	33
Slika 5: Odcep pri gostišču Pr Zet (smer Škofja Loka).....	33
Slika 6: Gospod Miran Ipavec pri štopanju.....	34

Povzetek

Žiri so mesto, kjer nimamo srednje šole. V letošnjem šolskem letu se bo najina generacija podala v bližnja in oddaljena mesta. Zavedava se, da je ena od skrbi tudi prevoz v šolo. Ravno v obdobju srednje šole oseba nima ne lastnih sredstev niti ne možnosti za voziški izpit. Veva, da se kar nekaj mladostnikov poslužuje avtoštopanja, zato naju je zanimala varnost le-tega. Ali se vozniki zaradi tega kaj bolj držijo cestnih predpisov, od katerih dejavnikov je odvisno, ali bodo štoparja pobrali, koliko je primernih štoparskih mest v Žireh, kako in če sploh so avtoštoparji zavarovani oz. kakšno odgovornost nosijo sami, ko se odločijo za najcenejši način prevoza.

Ključne besede: varnost, avtoštop, pešci, promet

Zahvala

Posebna zahvala gre najini mentorici gospe Petri Novak, ki naju je vodila in nama pomagala pri raziskovanju in oblikovanju najine raziskovalne naloge.

Seveda pa naloga ne bi bila, kar je, brez vseh anketirancev, ki so s svojimi odgovori na najino anketo pripomogli k sami nalogi. Za odgovore se zahvaljujeva tudi g. Miranu Ipavcu, ki nama je razširil pogled na štopanje. Prav tako gre zahvala odgovornim za kontakte na Agenciji za varnost prometa kot na Policiji.

1. UVOD

Temo raziskovalne naloge sva si izbrala na podlagi vsakdanjih dogodkov. Štopanje, ki je tradicija že daljše časovno obdobje, je za naju zanimivo, tudi adrenalinsko in predvsem novo. Določeni ljudje so odvisni od štopanja in jim le-ta predstavlja del njihovega vsakdana. Vsekakor je precej ceneje, če se peljemo z nekom, ki potuje v isto smer kot mi, ampak tudi štop prinaša tveganje. Če voznika ne poznamo, je vožnja lahko zelo nepredvidljiva,

Namen raziskovalne naloge je raziskati odnos voznikov do štoparjev, od pogojev, da štoparje poberejo, do pogostosti njihovega pobiranja le-teh. Čeprav je avtoštopa manj, kot ga je bilo včasih, se ljudje, predvsem mladi, brez rednih finančnih sredstev še vedno zatekajo k njemu.

Temo o varnosti avtoštopa, ki je, če gre kaj narobe, prva pomembna stvar pri tej brezplačni vožnji, sva izbrala za najino nalogo. Precej verjetno je, da se bova omenjenega načina prevoza poslužiti že letos, ko odhajava na srednjo šolo izven domačega kraja, in so linije avtobusnega prevoza (pre)redke.

Pred samim raziskovanjem sva postavila nekaj hipotez, ki jih nameravamo z nadaljnjim delom potrditi oz. ovreči.

1. Moški raje ustavijo dekletom.
2. Vozniki raje ustavijo mladostnikom.
3. Vozniki od štoparjev ne pričakujejo denarja.
4. Vozniki raje poberejo štoparje, ki ne kadijo/pijejo.

2. TEORETIČNI DEL

2.1 Kaj je avtoštop

Avtoštop: zastojna vožnja z avtomobilom, katerega voznik ustavi na prosilčev znak (<http://bos.zrc-sazu.si/sskj.html>, 12. 12. 2015)

Štopanje je del zgodovine. Za nekatere vrste štopanja bi lahko imeli že to, da so včasih ljudje, ki so hodili peš, bili veseli, če jih je pobral sosed z vozom ali kdo drug in jih peljal kos poti. Ponavadi so mu pomahali z roko v znak, naj ustavi. Do danes se je vse skupaj spremenilo. Zagotovo pa je že vsak od koga slišal, da je kdaj štopal, pa naj bo to daleč nazaj, v 60-letih ali pa prav zadnji petek, ko mu je ušel avtobus.

Štopanje torej ljudje uporabljamo že zelo dolgo časa, a ga je sodobni način življenja precej omejil. S štopanjem ne potujemo samo iz kraja v kraj, ampak tudi po celem svetu z zelo majhnimi potnimi stroški. Na tak način se izoblikuje ogromno prijateljstev. Čeprav je štopanje za nekatere ljudi del vsakdanjika, se nekateri ljudje ne ustavljajo štoparjev, saj imajo različne predsodke in v zadnjih letih ustavljajo veliko manj, kot so včasih.

Za uspešno dosežen štop je zelo pomemben videz ljudi. Kaj pomeni urejenost štoparja? Vsekakor je pomembno, kakšen izraz imaš na obrazu (žalosten, vesel, sumljiv), kako stojiš, ko štopaš, kakšno držo imaš in kako si oblečen. Prav tako že sam podatek, da se v temi svetlo osebo opazi na 38 metrov, temno pa na 28 metrov, lahko pove, da bodo svetlo oblečeni osebi vozniki prej ustavili, saj vozniki gledajo na to, da lahko varno ustavijo.

Verjetno pa na to, ali bodo vozniki pobrali štoparja ali ne, vpliva tudi njegova izgled: frizura, oblačila – prej bodo ustavili tistim, ki imajo urejene lase, bodo stali pokonci in odločno ter bodo primerno oblečeni. (Rojnik, 2003)

2.2 Nasveti za štopanje

Pravzaprav sva se odločala, če bi bilo morda to podpoglavje bolj smiselno ob koncu naloge, pa sva se odločila, da na začetku navedeva tisto teorijo, do katere sva prišla pred samim raziskovanjem, ob koncu pa podava splošne ugotovitve glede varnosti štopanja, ki je pravzaprav raziskovalno vprašanje, neposredno pa o tem ni nobene literature. Štoparski nasveti so na spletu tako splošni in tudi zapisani v jeziku, ki po najinem mnenju pritičejo štoparjem: nekomplcirani.

Izbira mesta

Prva pomembna stvar pri avtoštopu je izbira mesta. Izogibajte se ovinkov in drugih nepreglednih mest. Tudi pod klancem, kjer avtomobili pridejo lepo "na obrate", je neugodno; kateri voznik pa bo pohodil zavore, ko mu ljubljene konjiček tako lepo drvi? Iz podobnega razloga so neprimerne avtoceste, kamor vas praviloma že ne spustijo. Možje postave znajo tu, če vas najdejo, iz žepa tisti denar, ki bi ga radi prihranili prav z avtoštopom. Vstop na avtocesto pa po drugi strani običajno predstavlja ugodno mesto, saj vozniki tu hitrost zmanjšajo. Podobno je tudi z avtomobilskimi črpalkami. Tako si, naprimer na črpalkah v Nemčiji brezplačno omislite zemljevid države z označenimi črpalkami, in če potujete po državi na dolge

razdalje, je verjetno najboljši način prav štop od ene do druge črpalke. Štop gre slabo od rok, če izberete mesto, kjer se avtomobili nimajo kje ob cesti za ustaviti – in je tudi prepovedan. Če je promet gostejši, voznik tvega, da se mu kdo zaleti v zadnjo plat. Zaradi tega je modro, če se štopar za kratek čas prelevi v pešca in si najde ustrezno mesto. Zato prtljago pred odhodom izberite z razmislekom; navadno je tudi lažje tovoriti stvari v nahrbtniku kot v torbi.

Daljše razdalje

Ko štopate na daljše razdalje, se štop na krajše razdalje ne izplača. Če ste namenjeni iz Maribora v Novo Gorico, si utegnete narediti precej škode, če sedete v avtomobil nekoga, ki gre do Slovenske Bistrice. Tu boste ob redkejšem prometu težko napredovali. Splača se počakati na avtomobil, ki vas bo popeljal do Celja. Ko vas pobere nekdo, ki gre v Ljubljano in se kasneje izkaže, da gre v ljubljanske Črnuče, je morda najbolje, da v Črnučah sedete na mestni avtobus in se odpeljete čez vse mesto na Vič, kjer večina ljudi zapušča Ljubljano, ko se odpravlja na Primorsko...

Povzetek: za štop izberite prometna mesta, kjer je večina mimoidočih avtomobilov namenjena v vašo smer.

Uspešnost štopa je odvisna od:

Videza

Zdi se, da je naslednja pomembna stvar videz. Predstave ljudi so namreč precej stereotipne: če sodi k vašemu imidžu brada in/ali dolge lasje (in ste seveda moškega spola), bodo vsi že na daleč spoznali, da ste hipijski fosil na pragu tretjega tisočletja, takoj bodo sprevideli, da ste tudi na igli, in bognedaj ustavljati narkomanom, saj je rop za naslednjo dozo samoumeven, zanesljivo pa tudi smrdite kot dihur... Več je takih voznikov, kot pa tistih, ki ne razmišljajo tako, ali tistih, ki bodo rekli sami pri sebi "Moram ga pobrati, kdo ga bo, če ga ne bom jaz?" Zato je morda bolje, da si na avtoštopu zavežete lase v čop, kot pa da pustite, da vam dramatično plapolajo v vetru ...

Obleke

Kar se obleke tiče, je težko najti enotno pravilo. Če ste bolj odštekanega videza, se potrudite biti simpatično odštekani. Take menda pobirajo celo tisti, ki v življenju še niso pobrali štoparja. Po drugi strani pa izkušnje kažejo, da gre štop v črnih oblačilih bolj slabo od rok. In še mimogrede: ponekod šoferji padajo na "eksotiko"; v Kanadi vas radi poberejo, če imate na majici ime kakšne eksotične države, Belorusije naprimer. Tudi sončnim očalom se je bolje odreči, če jih pač ne nosite zaradi sonca, ki sije naravnost v oči.

Vremena

Ko dežuje, utegnete biti mokri, če ste mokri, pa to še ni jamstvo, da se boste do dna duše zasmilili mimo vozečim. Ali vsaj ne tako zelo, da bi tvegali zmočiti in umazati svoj avtomobil s premočenim štoparjem. Zato vam bo prišla prav tudi jakna iz goretexa, po možnosti s kapuco, od oktobra do aprila (vsaj pri nas) pa so kapa in rokavice v torbi razmisleka vredna prtljaga.

Razpoloženje voznika

Uspešnost štopa je odvisna tudi od razpoloženja. Seveda najbolj od razpoloženja voznika; če je ta razpoložen tako, da vam ne namerava ustaviti, ga boste na daljavo težko prepričali v nasprotno. Toda, če boste proti nekemu, ki sam pri sebi tehta "bi ali ne bi ustavil", streljali s

pogled in ga mrko gledali izpod namrščenega čela, se bo stvar končala z "ne bom". Zdi se, da je naravno sproščen, prijazen izraz na obrazu štopajočega tisti, ki ne da ravno privlači, ampak ne odganja tistih, ki bi morda ustavili. Včasih, ko po nekaj urah potrpežljivega in pohlevnega čakanja dobre volje zmanjkuje, utegne pomagati dobrovoljno, malo klovnsko obnašanje. Potrudite se biti izvirni.

2.3 Varnost štopanja

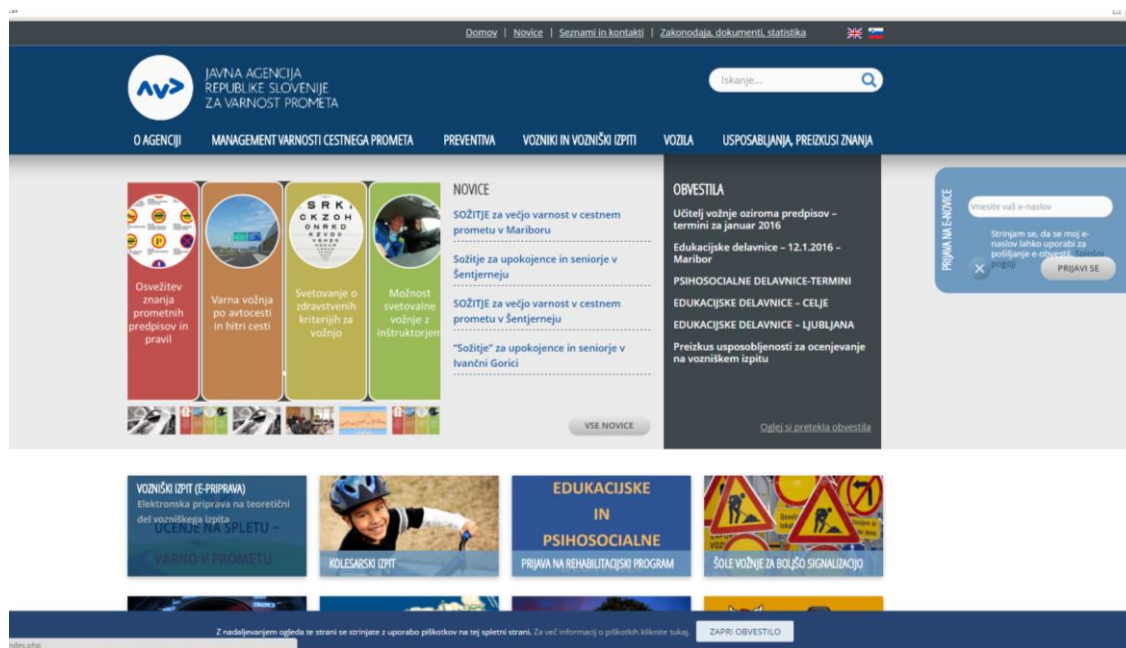
Ker v literaturi praktično ni bilo enega vira, kako je z varnostjo štoparjev, sva o tem povprašala Javno agencijo Republike Slovenije za varnost v prometu in Policijo.

Navajava vprašanja in odgovore.

Vprašanje:

Pozdravljeni,
zanima naju, ali je kjer koli v Zakonodaji omenjena varnost oz. pravila za avtoštoparje.

Odgovor Javne agencije Republike Slovenije za varnost v prometu:

Slika 1: Spletna stran Javne agencije Republike Slovenije za varnost v prometu

... v prometnem smislu ne neposredno. Samo posredno: da je potrebno poskrbeti za lastno varnost (= ne štopati na mestih, kjer je vozišče, ni preglednosti, bi ovirali promet...) in za varnost vozila, ki ustavlja (= voznik vam ne more ustaviti kjerkoli, da ne ogroža ali ovira prometa). V primeru prometne nesreče je krivda na vozniku in to je tudi glavni razlog, da vozniki neradi jemljejo avtoštoparje.

Vprašanje:

Literature, predpisov o tem res nič ni. Ali lahko kaj svetujete?

Zanima naju tudi, npr. če policist ustavi voznika, avtoštopar pa recimo ni privezan, kdo plača kazen? Oz. ali se, če štopar ne skrbi za svojo varnost - stoji na nevarnem odseku - mu lahko zaračuna kazen?

Odgovor:

Še največ odgovorov bi dobili na Policiji. Odgovora na vaši vprašanji pa sta: (1) voznik; (2) da.

LP

mag. Andrej Justinek
področni podsekretar

Vprašanje Policiji:

Zanima naju, ali

kateri koli pravilniki, zakoni opredeljujejo varnost štoparjev in štopanja. Vsaj posredno. Kako je z globami/kaznimi štoparjem? Hvala za odgovor.

Odgovor Policije:

The screenshot shows the official website of the Slovenian Police. The header includes the Ministry of the Interior logo and the text 'Ministrstvo za notranje zadeve Policija'. There are navigation links for 'Domov', 'Kazalo', and 'English'. The main content area features a large banner with the headline 'Ne uporabljaj telefona med vožnjo.' and a photo of a child. Below this, there are sections for 'Aktualno' (Actualities) and 'Sporočila za javnost' (Public Communications). The left sidebar contains a menu with various links such as 'Prva stran', 'O policiji', 'Generalna policijska uprava', 'Policijske uprave', 'Policijske postaje', 'Delovna področja', 'Zakonodaja in dokumenti', 'Informacije javnega značaja', 'Preventiva', 'Državljeni in policija', 'Policijska pooblastila', 'Mednarodno sodelovanje', 'Zaposlitve', 'Statistika', 'Novinarsko središče', 'Uporabne povezave', 'Pogosta vprašanja', and 'Publikacije'. The right sidebar lists services for citizens, including 'Nujni klici 113', 'Anonimni telefon 080 - 1200', 'Pogrešane / iskane osebe', 'Ukradeni predmeti in vozila', 'Najdeni predmeti in javne dražbe', 'Policijske postaje', 'Mejni prehodi', 'Vodje policijskih okolišev', 'Posvetovalna telesa', 'Javni shodi in prireditve', 'Počitniška dejavnost', 'Muzej slovenske policije', 'Katalog zbirki osebnih podatkov', 'Omejilne v zvezi s sprejemanjem daril', and 'Pritožbe na delo policistov'. There is also a section for 'Kodeks policijske etike' and 'E-storitve'.

Slika 2: Spletna stran Ministrstva za notranje zadeve - Policija

Spoštovani!

Avtoštopanje sicer predstavlja poceni način prevoza, katerega največkrat uporabljajo mladi. Z varnostnega vidika pa je treba upoštevati več okoliščin, če se kot štopar usedete v vozilo osebe, ki je ne poznate. Ne veste, ali je njegov namen le usluga štoparju ali pa gre za kaj drugega.

V taki situaciji lahko, ni pa nujno, pride do posameznih primerov premoženjskih deliktov, kot so tatvine, drzne tatvine, ropi ali tudi do spolnega nasilja. Ta kazniva dejanja so lahko storjena na škodo štoparjev, kot tudi samih voznikov ali potnikov v vozilu.

Svetujemo, da če se že odločite za štopanje, da ne štopate sami (sploh dekleta), da štopate v dnevnem času, da ste pozorni na kakršnekoli sumljive okoliščine voznika. V primeru, da se karkoli pripeti, o tem obvestite policijo. Pri tem pa si poskušajte zapomniti čim več podrobnosti o storilcu, vozilu ...

Izogibajte se štopanju, zlasti če ste sami, bolj varno je štopati v skupini ali v dvoje; izogibajte se štopanju na samotnem kraju; v slabem vremenu ali ponoči; če vam voznik vzbuja nezaupanje, se je treba izgovoriti, da greste drugam; ne vstopati v avto, kjer sta dva neznanca; če pride do ogovarjanja, odločno povedati, da vas to ne zanima in zahtevajte, da vozilo ustavi in izstopite; ne uživati ponujene hrane ali pijač; prepričajte se, kako bi lahko najhitreje zapustili vozilo (kje in kako se odklenejo ali odprejo vrata); zapomnite si čim več podatkov o vozilu in vozniku.

Najbolj varno je štopati na postajališčih, počivališčih, bencinskih servisih in podobnih krajih, kjer so hitrosti minimalne, prostora, da voznik ustavi, pa je več. Štopa naj se samo v smeri vožnje in zaključi na mestih, kjer to varno.

Zakon o pravilih cestnega prometa (ZPrCP) ne govori o avtoštopu in zato tudi ni prepovedan. Je pa seveda prepovedana hoja oziroma zadrževanje na vozišču. Na avtocesto in hitro cesto pešci ne smejo stopiti ali hoditi po njej. Predpisana globa za to je 150 EUR. Tako se lahko štopa le tam, kjer lahko hodijo pešci, nikoli pa na avtocestah in hitrih cestah.

Lep pozdrav!

Sektor za odnose z javnostmi

Generalna policijska uprava
Ministrstvo za notranje zadeve - Policija
Štefanova 2
1501 Ljubljana

Iz navedenega sklepa, da avtoštoparji v nobenem cestnoprometnem predpisu niso posebej omenjeni oz. izpostavljeni. Obravnava se jih ali:

- kot pešce – ko štopajo, so na cesti,

- kot sovoznike – ko že prisedejo v avtomobil, ki jim je ustavil.

V Zakonu o pravilih cestnega prometa (Varstvo udeležencev cestnega prometa) sva izpisala nekaj določb, ki se navezujejo posredno nanje (<https://www.uradni-list.si/1/content?id=101702>, 28. 1. 2016)

83. člen

(udeležba pešcev v cestnem prometu)

(1) Pešci morajo uporabljati prometne površine, namenjene hoji pešcev. → *Štopa se lahko samo na prometnih površinah, ki so namenjen hoji pešcev (in je toliko prostora, da avto lahko varno ustavi).*

(2) Če na vozišču ali ob njem ni pasu za pešce, pešpoti ali pločnika, je pa kolesarska pot ali steza, smejo hoditi pešci po kolesarski poti ali stezi, vendar tako, da ne ovirajo kolesarjev in voznikov koles s pomožnim motorjem. → *Štoparji bi v tem primeru, če stojijo, verjetno ovirali kolesarje.*

(3) Pešec ne sme hoditi po vozišču ali se zadrževati na njem, prav tako ne sme nanj nenadoma stopiti. → *Štopar ne sme hoditi po vozišču ali se zadrževati na njem, kar pomeni, da je štopanje na vozišču prepovedano.*

(4) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka smejo hoditi pešci po vozišču tam, kjer ni pločnika, pešpoti ali kolesarske steze. Pešci morajo hoditi ob levem robu vozišča v smeri hoje.

(5) Izjemoma lahko pešci hodijo po desni strani vozišča v smeri hoje, kjer je to zanje varneje (nepregledni ovinek, ovira na vozišču ipd.).

(8) Pešec (→ *štopar*) mora prečkati vozišče brez ustavljanja in po najkrajši poti. Preden stopi na vozišče, se mora prepričati, če to lahko varno stori.

(9) Z globo 40 eurov se kaznuje za prekršek pešec (→ *štopar*), ki ravna v nasprotju z določbo prvega, drugega, tretjega, četrtega, šestega, sedmega ali osmega odstavka tega člena.

84. člen

(označitev pešcev)

(2) Pešec (→ *štopar*), ki ponoči hodi zunaj naselja ali v neosvetljenem naselju, kjer ni pločnika ali pešpoti, po vozišču ali tik ob njem, mora nositi na vidnem mestu na strani, ki je obrnjena proti vozišču, svetilko, ki oddaja belo svetlobo, ki je vidna s sprednje in zadnje strani ali odsevni telovnik živo rumene ali oranžne barve z vdolanimi odsevnimi trakovi bele barve, ali odsevnik iz drugega odstavka 87. člena tega zakona.

(3) Ne glede na prejšnji odstavek mora organizirana skupina pešcev (→ *štoparjev*), ki hodi ponoči zunaj naselja ali v neosvetljenem naselju po vozišču, uporabljati na začetku in na koncu skupine najmanj po eno svetilko, ki oddaja belo svetlobo. Svetilke morajo biti nameščene tako, da jih lahko drugi udeleženci cestnega prometa pravočasno opazijo.

(4) Z globo 40 eurov se kaznuje za prekršek pešec (→ *štopar*), ki ni označen v skladu z določbami tega člena.

88. člen

(prevoz oseb)

(1) V motornem in priklopnem vozilu ali na njem se sme voziti le toliko oseb (→ posredno tudi štoparjev), kolikor je v vozilu sedežev oziroma stojišč, na način, ki ga je določil proizvajalec vozila.

(2) V bivalnem in lahkem priklopniku ni dovoljeno prevažati oseb → *štoparjev*.

(6) V bivalnem vozilu se sme voziti le toliko oseb, kolikor je v prometnem dovoljenju vpisanih sedežev. Potniki (→ *štoparji*) morajo med vožnjo sedeti na sedežih.

(7) Na sedežu poleg voznika ni dovoljeno voziti osebe (→ *štoparja*), ki je očitno pod vplivom alkohola, mamil ali psihoaktivnih zdravil.

(11) Na tovornem vozilu, ki nima stranic tovornega prostora, in na prekucniku ni dovoljeno voziti oseb (→ *štoparjev*).

(12) Na traktorju in delovnem stroju se sme poleg voznika voziti druga oseba (→ *štopar*) le, če je v ta namen na njem vgrajen sedež za prevoz oseb, ki je vpisan v prometnem dovoljenju. Otrok, mlajši od enega leta in pol, se na traktorju ali na delovnem stroju ne sme prevažati.

(13) Na traktorskem priključku, na priključku delovnega stroja ali motokultivatorja ni dovoljeno prevažati osebe (→ *štoparja*).

(17) Z globo 200 evrov se kaznuje za prekršek voznik (→ če bi pobral štoparja kot osebo, ki ne sme biti v motornem vozilu, plača globo voznik), ki ravna v nasprotju z določbami tega člena.

Pridobljeno na: <https://www.uradni-list.si/1/content?id=101702>

3. RAZISKOVALNI DEL

3.1 Metodologija

Že v vodu najine raziskovalne naloge sva ugotovila, da je teorije na to temo zelo malo. Zato sva pred samim raziskovalnim delom posredovala vprašanje tako Agenciji za varnost prometa kot tudi Policiji – oddelku za varnost v cestnem prometu.

Glede na to, da je varnost avtoštoparjev - potem ko se usedejo v avto - odvisna predvsem od voznikov, sva izdelala anketni vprašalnik zanje.

Da ne bi zapostavili izkušenj štoparjev, sva opravila intervju z gospodom Miranom Ipavcem, avtoštoparjem, ki je v 30 letih 'nabral' preko 300 000 preštopanih kilometrov.

3. 1.1 Opis vzorca raziskave

V anketo sva vključila 40 voznikov iz Žirov. Ločila sva na ženski in moški spol, glede na starost nisva ločevala. Precej verjetno bi tudi kateri od vprašanih ustavil na poti v Žiri ali iz Žirov, zato predvidevava, da lahko glede na velikost vzorca, podava splošne ugotovitve glede odnosa žirovskih voznikov do štoparjev in posledično ugotoviva, kakšna je prometna varnost v primeru, da štopate na našem koncu Slovenije.

3.1.2 Opis merskega instrumenta

V anketi so bila vprašanja zaprtega tipa, pri treh vprašanjih so anketiranci s svojo utemeljitvijo odgovor lahko dopolnili. Vprašanj je bilo 15, sicer s številnimi podvprašanji.

3.1.3 Opis postopka zbiranja podatkov

Anketo sva razdelila sošolcem in sošolkam, da so jo odnesli domov, staršem oz. drugim imetnikom vozniškega izpita. Razdelila sva 50 vprašalnikov, nazaj sva jih v treh dneh dobila vrnjenih 40. Po sami analizi sva dobila nazaj še nekaj vprašalnikov, vendar se odgovori niso bistveno razlikovali, zato jih v analizo dodatno nisva vključevala.

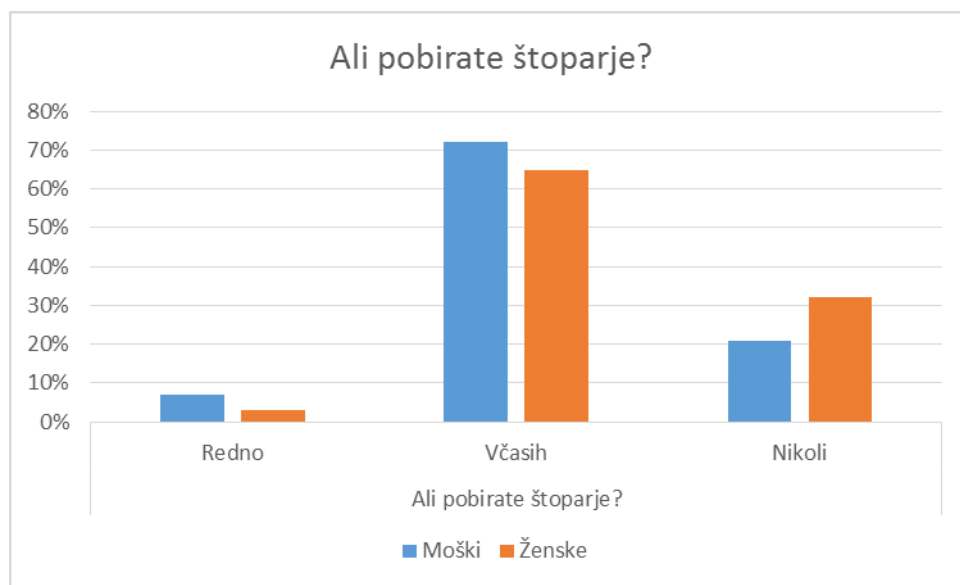
Intervju sva izvedla preko spleta. Do gospoda Mirana Ipavca (sicer bivšega župana Kanala ob Soči) sva prišla med iskanjem podatkov o štopanju v splošnem google iskalniku. Stik z njim sva vzpostavila preko socialnega omrežja Facebook.

3.1.4 Obdelava podatkov

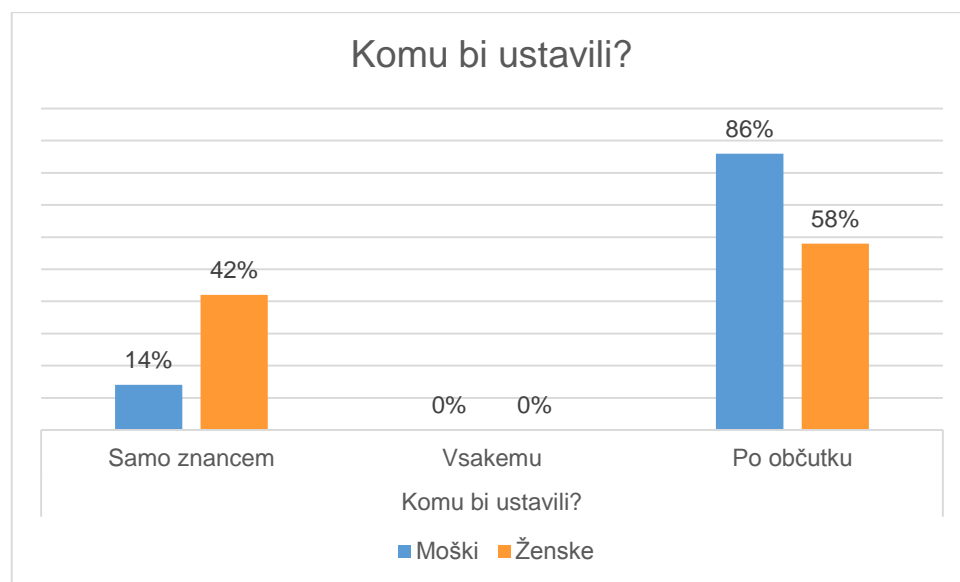
Podatke, pridobljene v anketi, sva preštela in statistično obdelala s pomočjo računalniškega programa Excel. V tem istem programu sva kasneje izdelala tudi grafe, nato pa opravila še besedno analizo podatkov. Na določenih mestih sva vstavila še fotografsko gradivo.

3.2 Rezultati ankete o odnosu voznikov do štoparjev

Prvo vprašanje je bilo najbolj splošno od vseh, saj sprašuje, če vozniki pobirajo štoparje. Med analizo anket sva opazila, da so ženske malo bolj nezaupljive, kar bo razvidno tudi v prihodnjih vprašanih anketi. Redki posamezniki pa štoparje pobirajo redno.

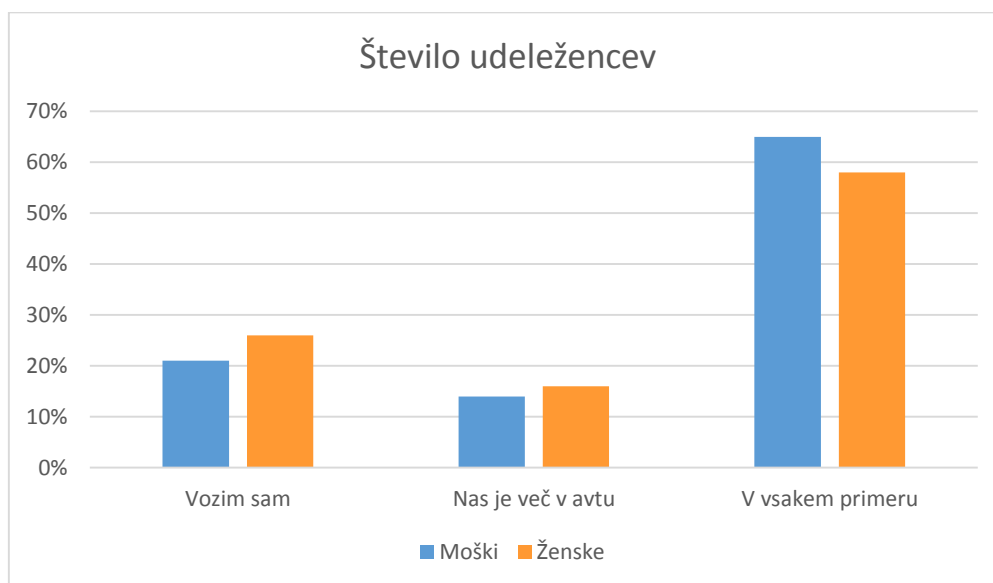
Graf 1: Ali pobirate štoparje?

Graf 2: Komu bi ustavili?

Iz grafa je razvidno, da so ženske bolj zadržane, kar se tiče ustavljanja štoparjem, daj jih skoraj polovica ne bi ustavila neznanecu. Pri moških pa to ni takšen problem; se pa kljub vsemu vsi raje ravnajo po občutku in poslušajo svoj notranji glas.

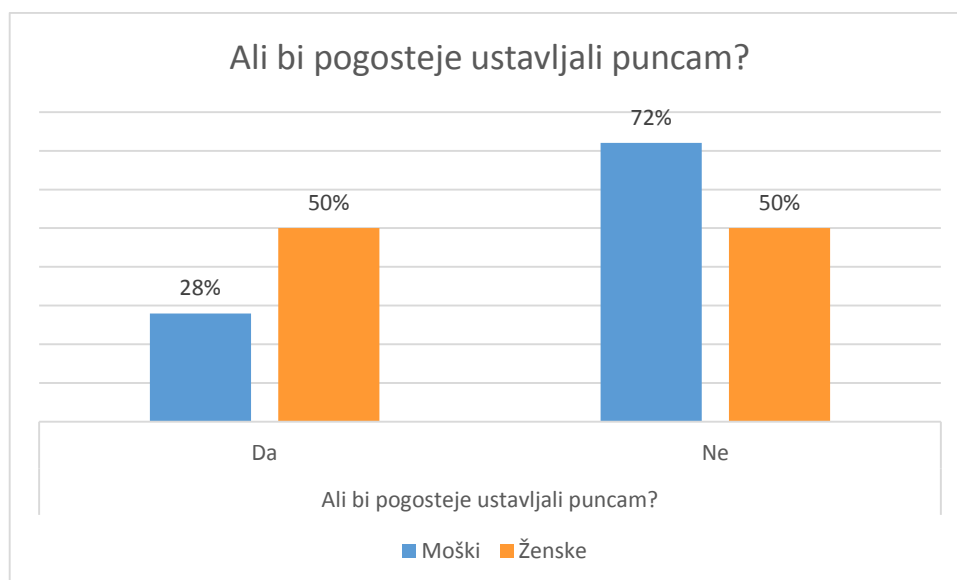
Način ustavljanja:

Graf 3: Število udeležencev

Tako voznikom kot voznicam ni pomembno, koliko imajo lastne družbe v svojem avtu, preden poberejo štoparja/je, kar pa štoparjem nekako ponuja večje možnosti da jim kdo ustavi.

Ali bi pogosteje ustavili puncam?

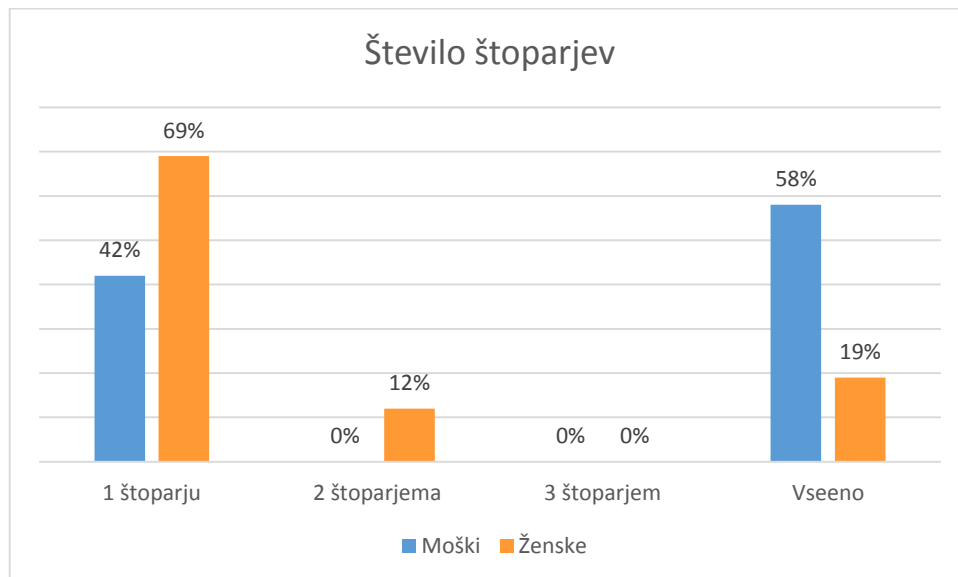

Graf 4: Ali bi pogosteje ustavljali puncam?

Odgovori na to vprašanje pa so naju presenetili, saj nisva pričakovala tako velike razlike med tem, kateremu spolu bi raje ustavili in kateremu ne. Zdi pa se kljub vsemu zanimivo, da bi več

žensk kot moških ustavilo puncam: te najbrž iz razloga, ker dekleta veljajo za ne tako agresivne (če sploh pride do take situacije), pri moških pa očitno ne velja načelo, da bi štoparkam raje ustavljali zaradi naravne privlačnosti.

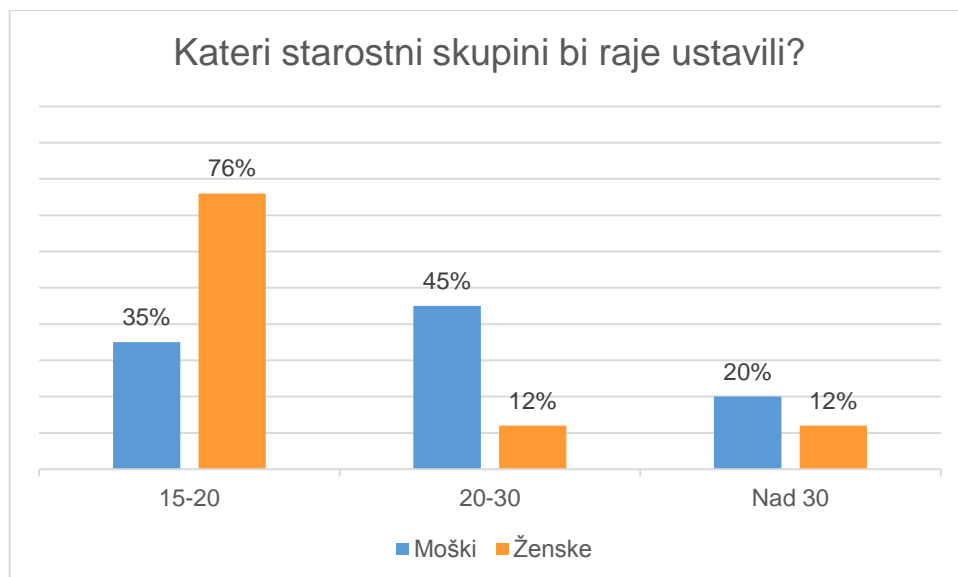
Število štoparjev:

Graf 5: Število štoparjev

Ženske bi še vseeno raje ustavile enemu štoparju, moški pa so se nekako razdelili. Polovica bi raje vzela samo enega štoparja, polovici pa število ni tako pomembno.

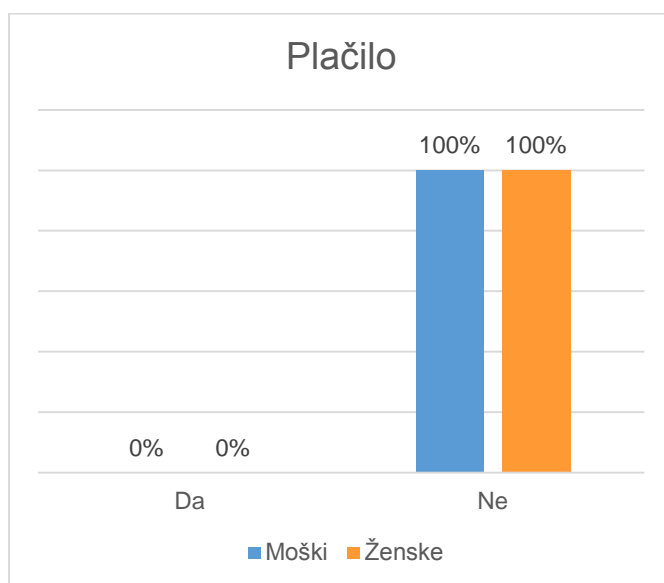
Kateri starostni skupini bi najprej ustavili:

Graf 6: Kateri starostni skupini bi raje ustavili?

To vprašanje je pokazalo, kakšni starostni skupini bi vozniki raje ustavili. Ženske najraje ustavijo mlajši starostni skupini, nekaj jih meni, da so ti bolj plahi in ne preveč pogumni pred polnoletnikom. Moški pa raje ustavijo mlajšim in pa tudi malce starejši starostni skupini. Razlogi, ki so jih anketirani navajali v vprašalniku so različni: nimajo še svojih sredstev, so brez izpita, starejši se lažje med seboj organizirajo in domenijo za prevoz ...

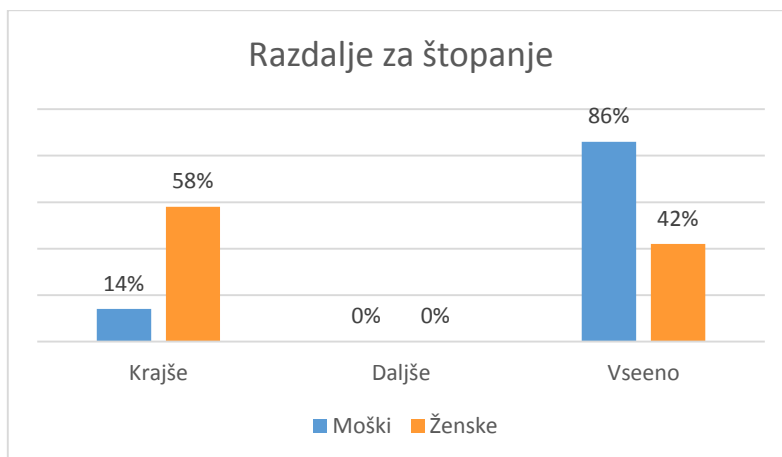
Ali bi od štoparja kljub vsemu pričakovali kakšno plačilo?

Graf 7: Plačilo

Kot sva pričakovala, nihče od štoparja ne pričakuje plačila. Konec koncev voznik ne porabi nič dodatnega goriva ali denarja. Iz virov sva sicer izvedela, da po vseh državah pa ni tako, prim.

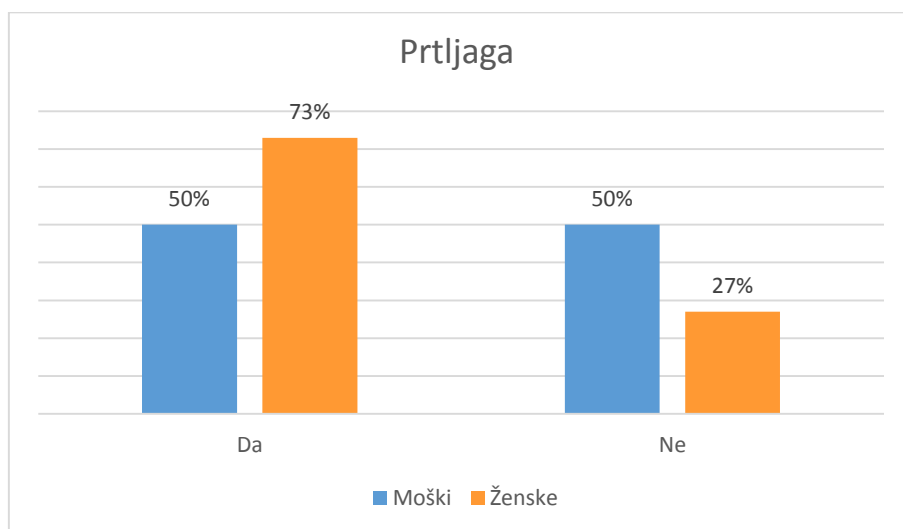
Razdalje, za katere bi ustavili štoparjem:

Graf 8: Razdalja za štopanje

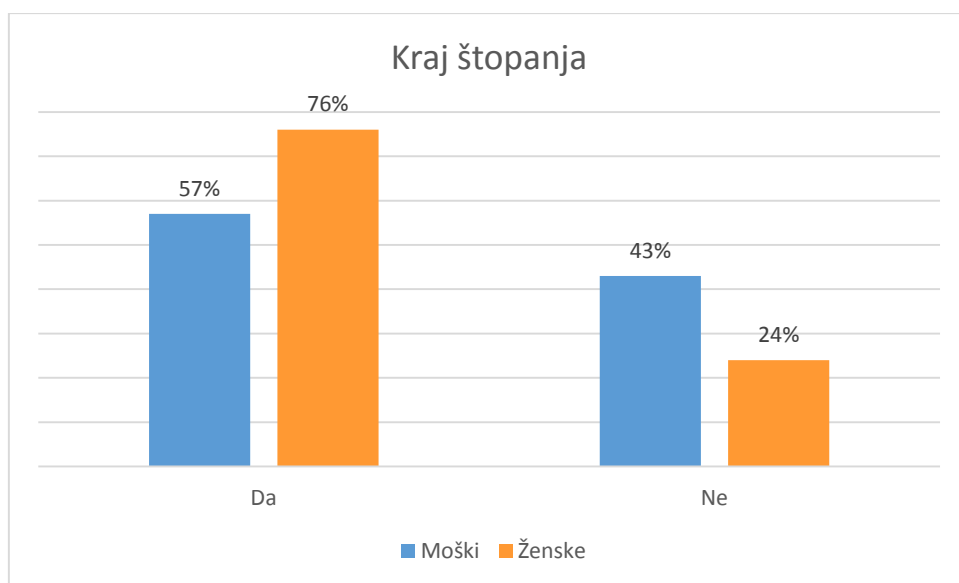
Moški glede razdalje, ki jo hoče štopar opraviti, niso kaj preveč izbirčni in jim je ponavadi vseeno. Ženske pa imajo raje na krajše razdalje, mogoče zaradi varnosti.

Pogoji, da poberete štoparja.

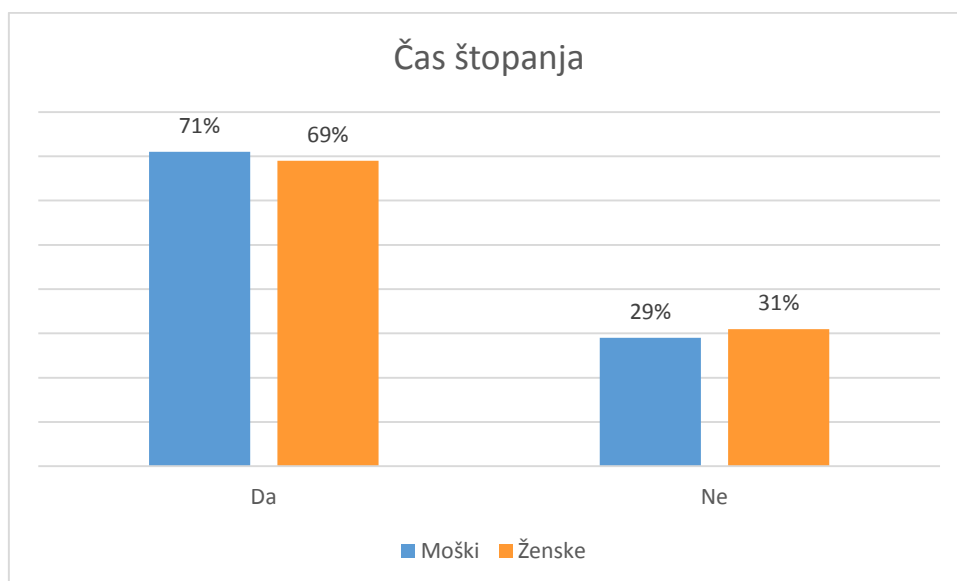
Graf 9: Prtljaga

Ali ima štopar s seboj prtljago, je večini pomembno, sklepava, da je preveč prtljage moteč element.

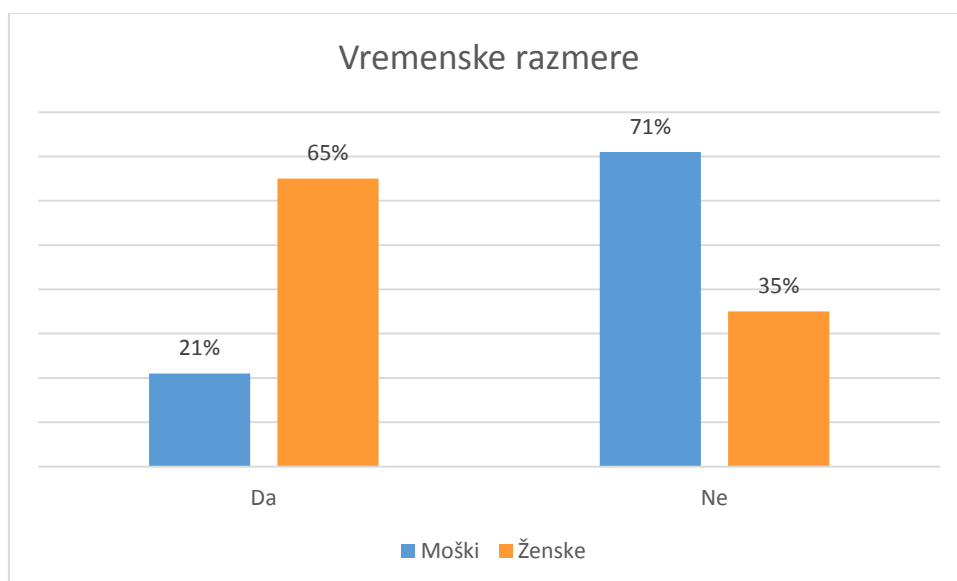
Graf 10: Kraj štopanja

Pri vprašanju, kjer sva spraševala o kraju štopanja, sva pričakovala, da bo večini pomembno, kje štopar čaka na svoj prevoz. Če štopa na napačnem mestu, tudi krši določene zakone in s tem ovira promet, ki bi moral potekati nemoteno. Štopar zaradi nepravilne postavitve lahko dobi (manjšo) denarno globo.

Graf 11: Čas štopanja

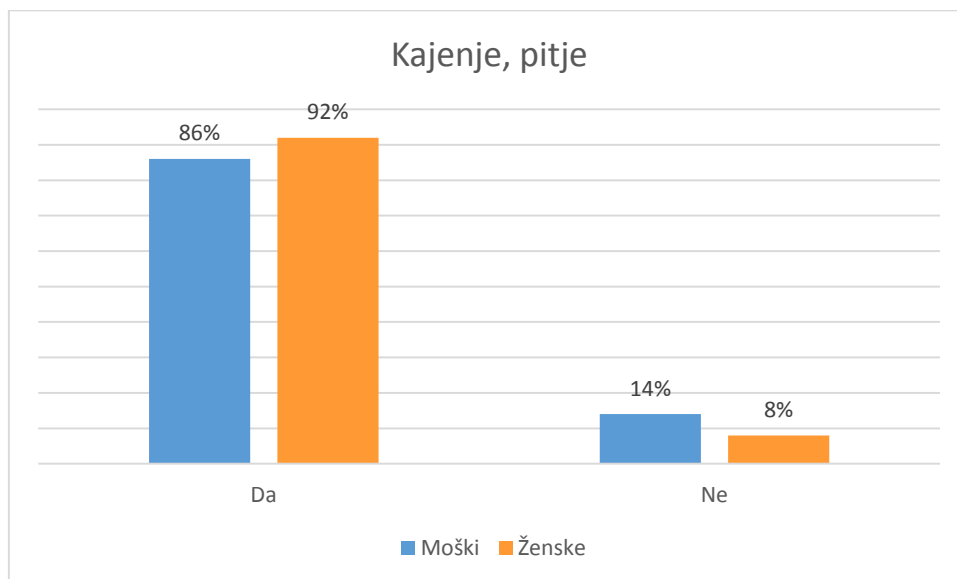
Čas štopanja je tudi kar pomemben. Sklepava, da bi več voznikov ustavilo čez dan, čeprav po drugi strani si mogoče vozniki, ki sicer čez dan ne bi ustavili, češ naj ustavi kdo drug, zvečer/ponoči mislijo, da je manj mimoidočih vozil in zato ustavijo.

Graf 12: Vremenske razmere

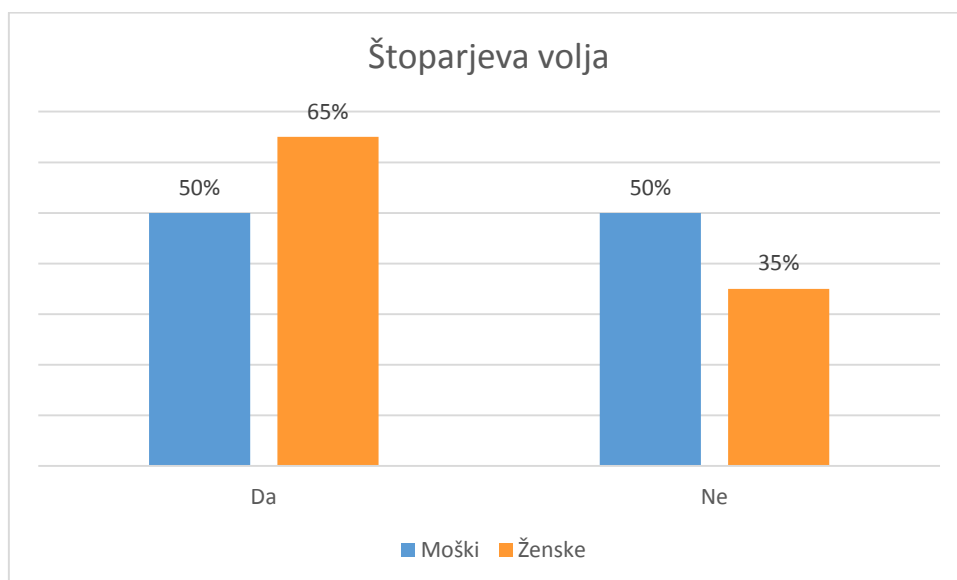
Glede vremenskih razmer se pa spola razlikujeta kar precej. 65 % žensk meni, da je vreme pomembno in da ima veliko vlogo v odločitvi, kdaj pobrati štoparja. Moških je pa kar 71 % mnenja, da je vreme nepomemben dejavnik pri tej odločitvi, in da bi štoparja pobrali ne glede na to, ali zunaj zmrzuje, ali pa je topel poletni dan. Pri tem vprašanju so imeli možnost napisati, kdaj bi štoparju ustavili. Odgovori so bili: ko dežuje, sneži, je temačno ...

Ali je za vašo odločitev, ali boste štoparja pobrali, odvisno ali npr. ob tem kadi, pije ?

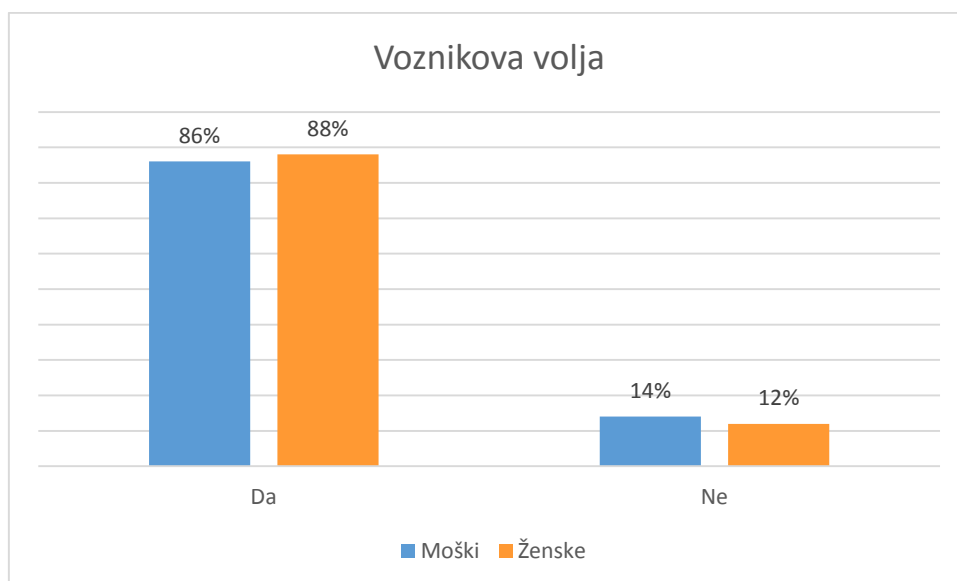
Graf 13: Kajenje, pitje

Seveda so pri tem vprašanju bili vsi bolj ali manj enotni. Skoraj vsi so namreč mnenja, da če štopar pije, kadi, je to pomemben podatek, ki jim pomaga pri odločitvi. Vsekakor je neprijetno imeti vonj po alkoholu ali po cigaretah v svojem avtomobilu, poleg tega pa si - predvsem zaradi alkohola – lahko priča kakšni neprijetni situaciji, ki jo alkohol povzroči.

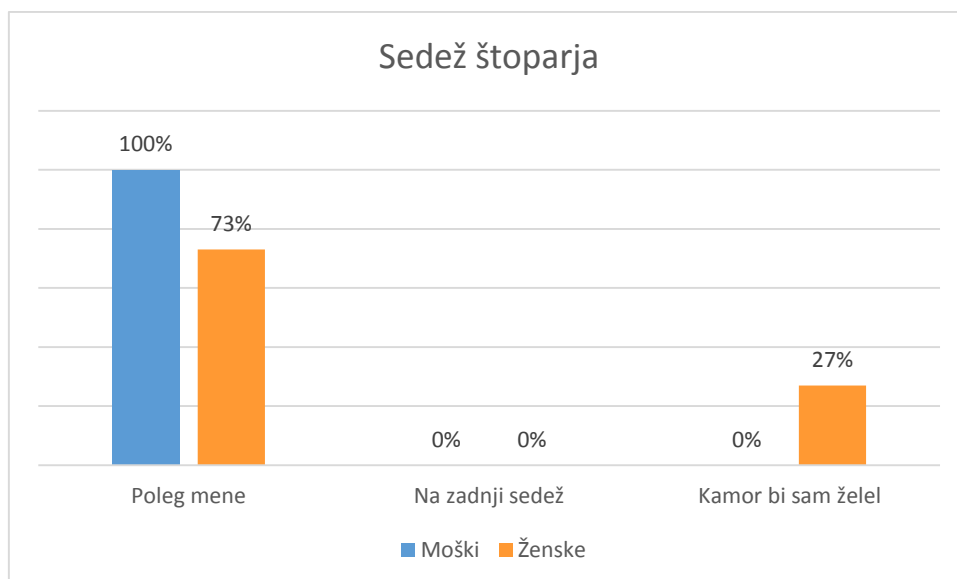
Graf 14: Štoparjeva volja

Volja štoparja je okoli 65 % žensk in 50 % moških kar pomembna, preostanku pa se to ne zdi ključnega pomena. Delež žensk, na katere vpliva štoparjeva volja, je višji – očitno se ženske bolj obremenjujejo s komunikacijo, ki jo bodo s sovoznikom/sopotnikom izvedle.

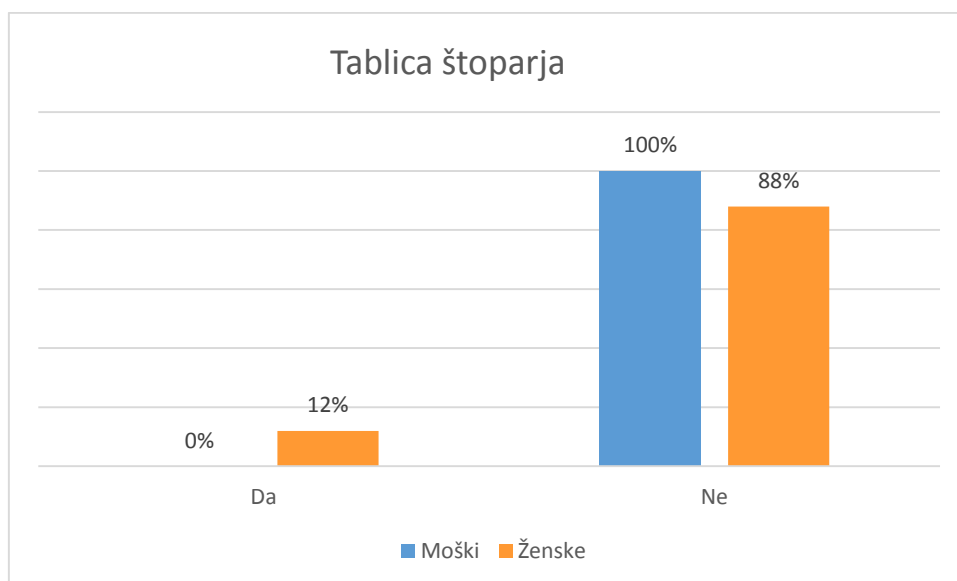
Graf 15: Voznikova volja

Seveda pa je najpomembnejša volja voznika, ki lahko vpliva tudi na samo vožnjo in pot. Večina anketirancev je odgovorila pritrdilno, saj se jim zdi, da ima njihovo počutje velik vpliv na odločitve. Razumljivo je, da bo oseba, ki je boljše volje, bolj pripravljena ustaviti, pogovarjati se s sovoznikom kot v primeru slabe volje, žalosti.

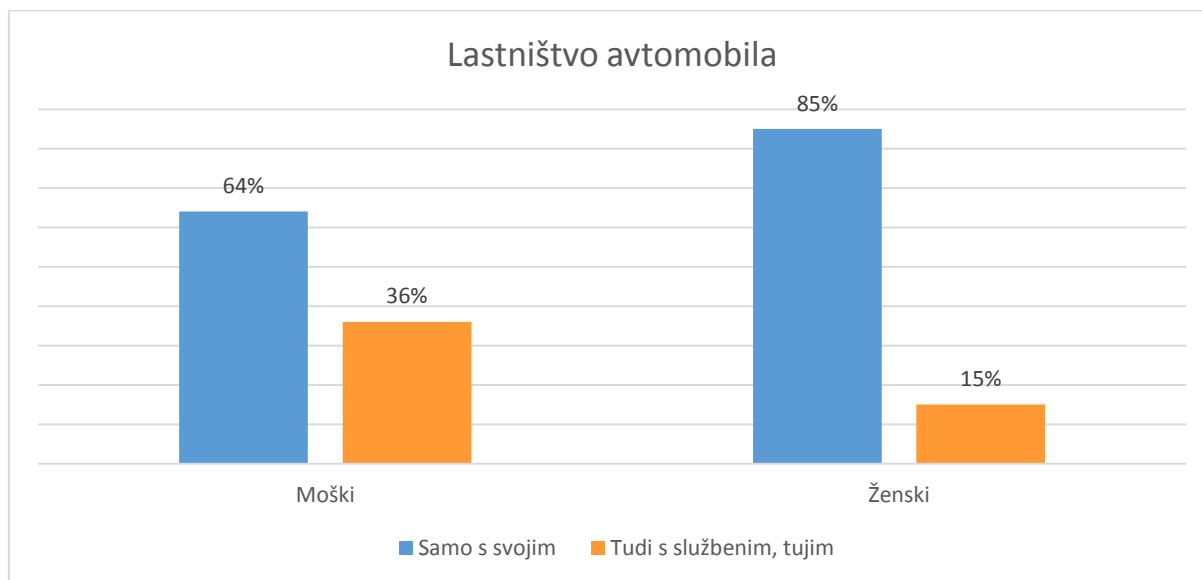
Graf 16: Sedež štoparja

Vsi anketirani moški bi štoparja posedli na sedež poleg sebe, saj so mnenja, da je tam bolj varno za voznika. S tem se strinja tudi približno 75 % pripadnic ženskega spola. Nekaj žensk pa bi štoparju dovolila, da se usede, kamor se želi.

Graf 17: Tablica štoparja

Med vprašanji je bilo tudi to glede tablic z napisom štoparjevega cilja. Večini anketirancev se tablice ne zdijo pomembne in bi ustavili tudi štoparju brez. Majhen delež žensk pa štoparjem brez tablice sploh ne bi ustavil. Za območje, kjer mi živimo, je namreč povsem razumljivo, kam štopar želi – iz Žirov ali v Žiri oz. drug kraj Poljanske doline – ni precej možnosti.

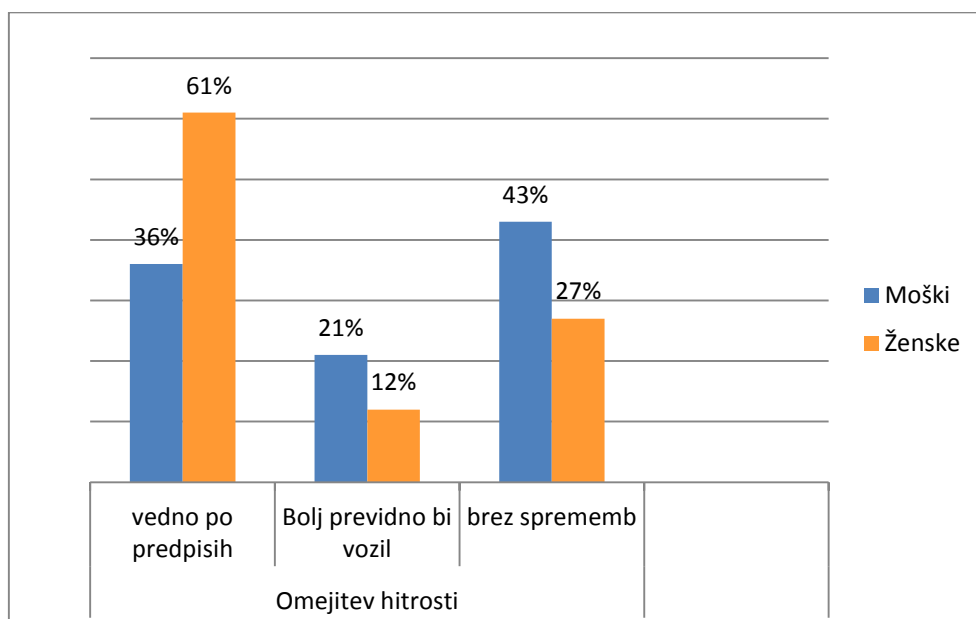

Graf 18: Lastništvo avtomobila

Večina žensk bi štoparje vozila le s svojim avtomobilom, kar se nama zdi primerno. Moških pa je tudi nekaj takih, ki bi za to uporabili tudi službeni oz. tuji avto.

Nekatera vprašanja so se navezovala na držanje cestnih predpisov, v kolikor bi pobeali štoparja.

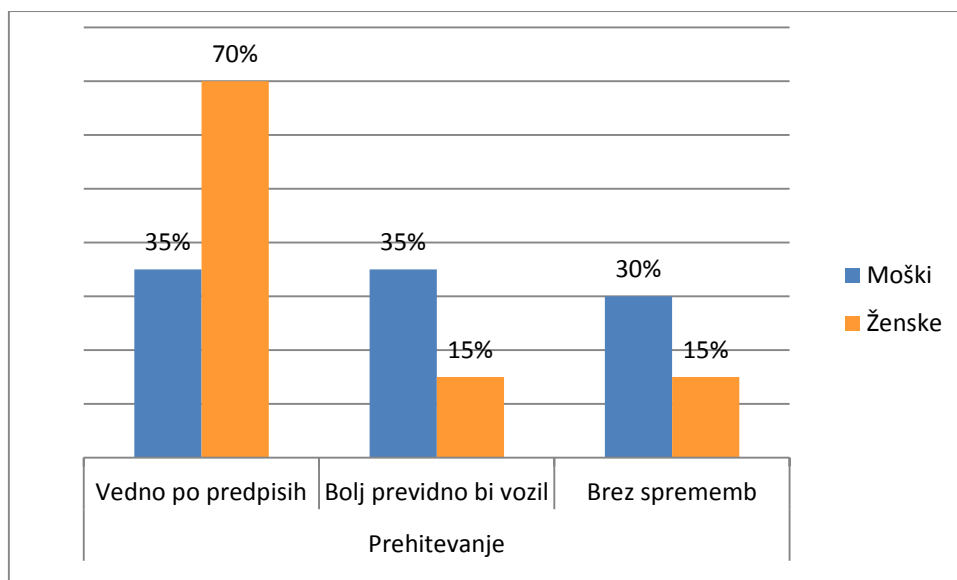
Vožnja glede **omejitev hitrosti**:

Graf 19: Omejitev hitrosti

Pri tem vprašanju sva tudi ugotovila, da je kar precej večji del žensk, ki vedno vozijo po predpisih; moških je skoraj polovico manj. Teh se pol odloča za vožnjo brez sprememb, okoli 20 % bi vozili bolj previdno, preostanek pa vozi po predpisih.

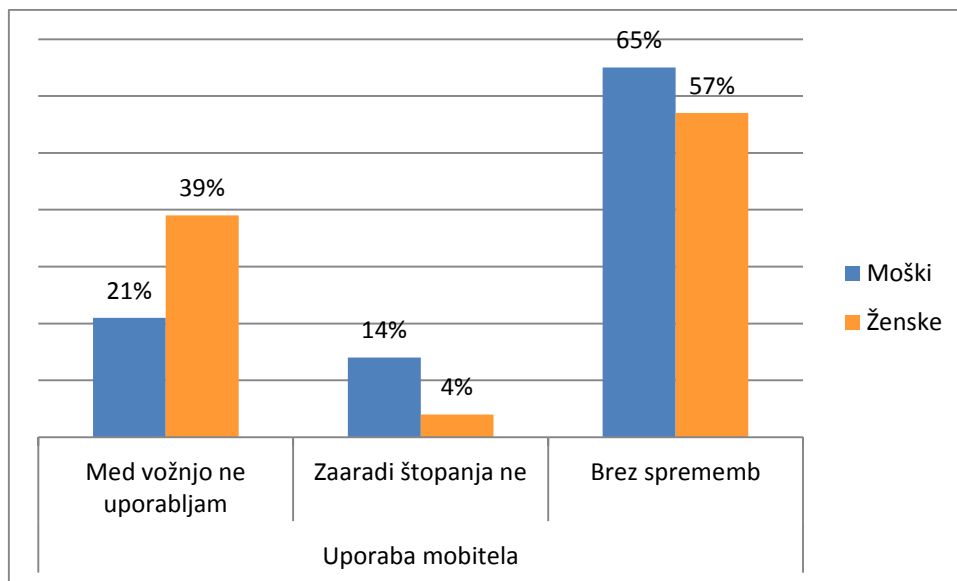
Prehitevanje:

Graf 20: Prehitevanje

Tu je tudi razvidno, da ženske bolj upoštevajo predpise, saj jih je 70 % izbralo možnost 'a' (Vožnja vedno po predpisih). Moški pa so se razdelili na tri skoraj enake dele in vsak del je izbral svoj odgovor, kar nakazuje, da se moški pri vožnji precej razlikujejo.

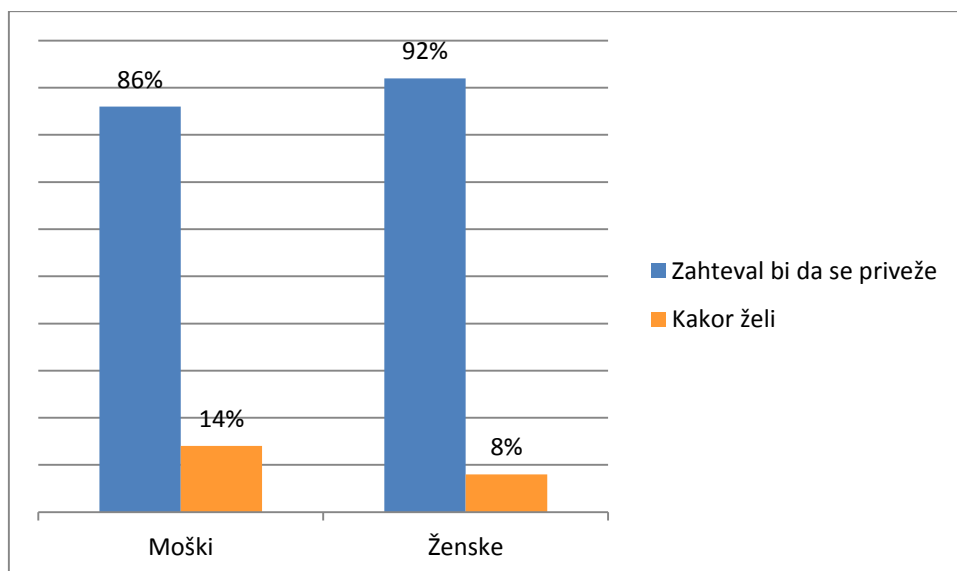
Uporaba mobitela:

Graf 21: Uporaba mobitela

Odgovori vprašanja, ki se navezuje na uporabo mobilnih telefonov med vožnjo, kažejo, da je splošno v prekršku večina voznikov in je s tem ogrožena varnost v prometu. Le 2/5 žensk in 1/5 moških mobitela med vožnjo ne uporablja. Večina anketiranih, tako ženskih voznic kakor moških, ostane brez spremembe. Se pa opazi, da je skupaj 20 % anketiranih uporabo mobitela na račun štoparja ovrglo, kar je v bistvu pozitivno – tako za samega štoparja kot za voznika.

Uporaba varnostnega pasu:

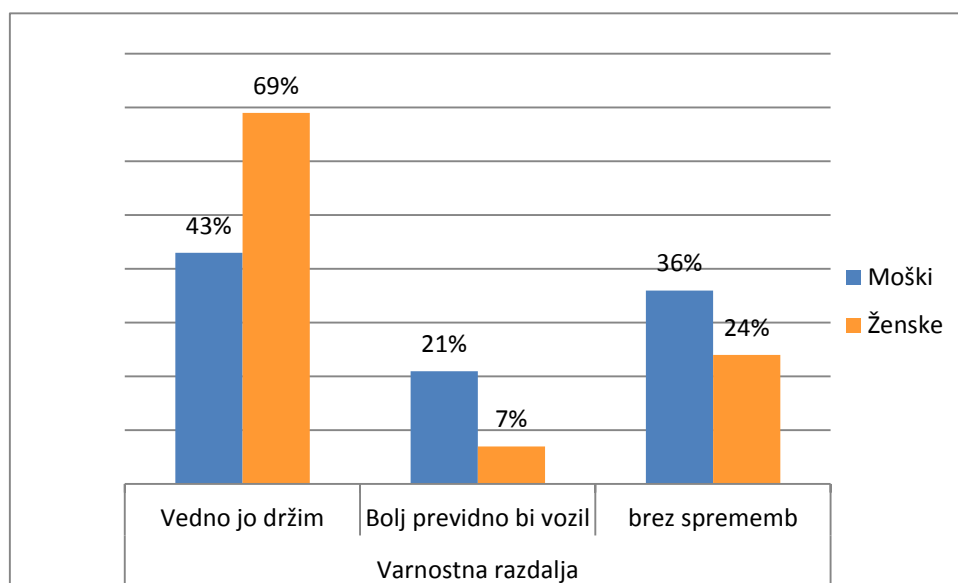
Graf 22: Uporaba varnostnega pasu

Večina vseh anketiranih bi v primeru, da se štopar ne bi privezal, zahtevala, da se priveže oz. bi ga opomnila. Gledano tako z vidika varnosti kot odgovornosti – globo bi v tem primeru plačal voznik tudi za sopotnika.

Če bi prej zaužili kaj alkohola

Glede alkohola pa so vozniki odločili za trditev, da ne bi pobirali štoparjev. Očitno se večina zaveda nevarnosti, če voziš pod vplivom alkohola in tudi posledic. Seveda pa so tu izjeme, ki bi po svoji presoji odločile glede tega, če bi ustavila štoparju. Kljub vsemu se postavlja vprašanje/pomislek – nobeden od anketiranih ni dopisal, da pod vplivom alkohola ne vozi.

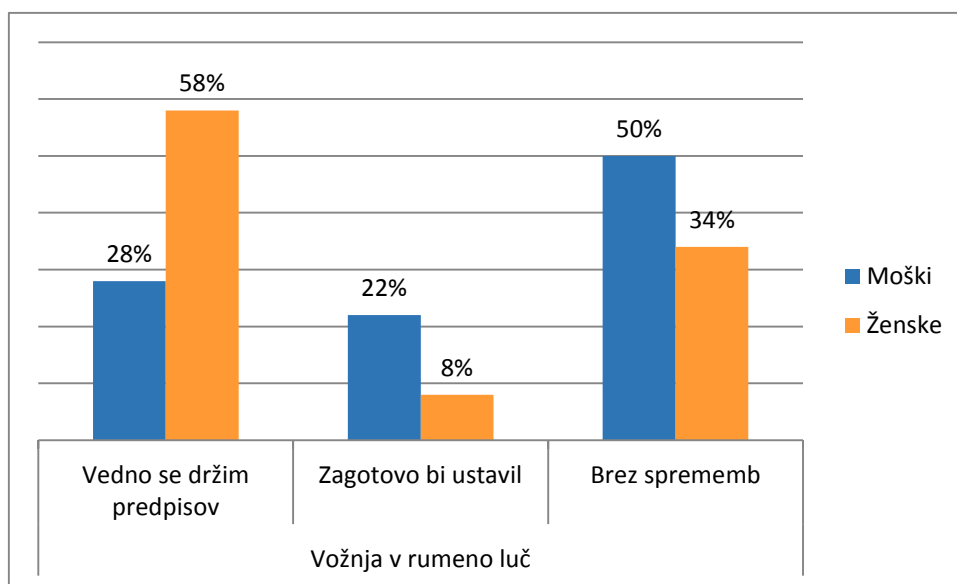
Varnostna razdalja:

Graf 23: Varnostna razdalja

Varnostne razdalje se bolj držijo ženske (69 %), moški pa kar nekaj manj (43 %). Določeni vozniki bi ostali brez sprememb, nekateri pa bi vozili bolj previdno, kar govori varnosti štoparjev v prid.

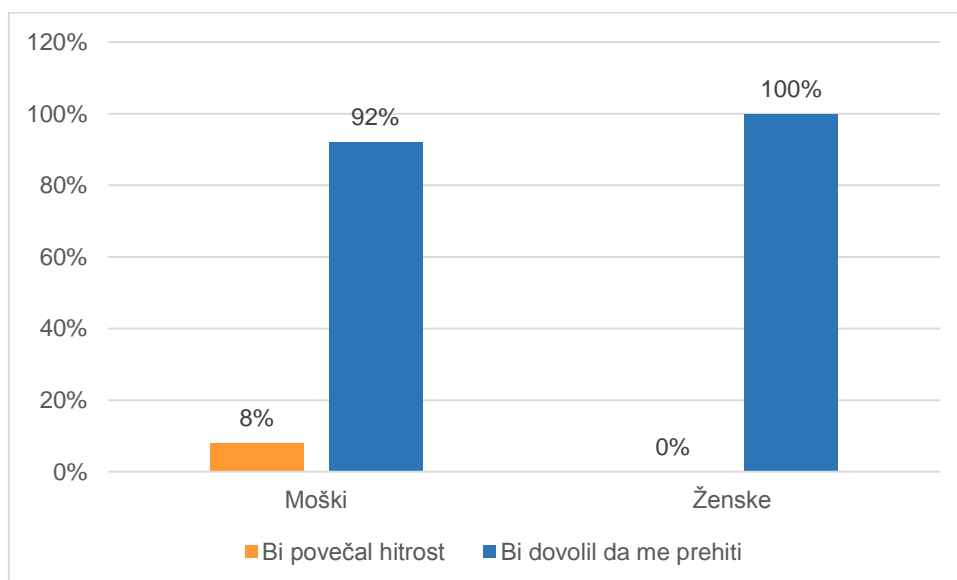
Vožnja v rumeno luč:

Graf 24: Vožnja v rumeno luč

Odgovori na to vprašanje kažejo, se večina drži predpisov oz. bi zagotovo ustavila. Kljub vsemu predvidevava, da tudi odgovori »brez sprememb« vključujejo odgovore, ki kažejo na upoštevanje predpisov.

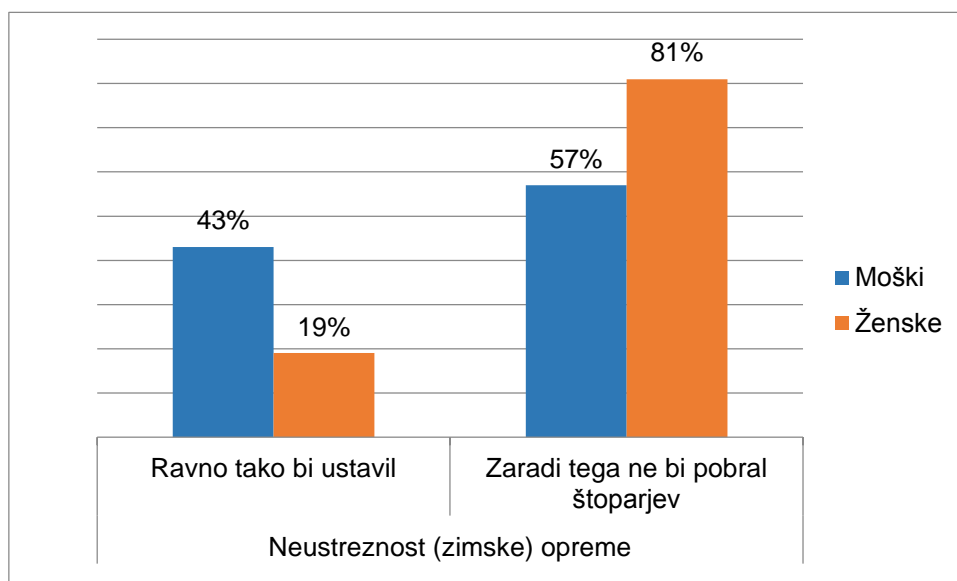
Če vas bi prehitevalo vozilo:

Graf 25: Prehitevanje

Če bi kdo prehiteval vozilo z voznikom in štoparjem, bi vse anketirane ženske dovolile, da jo vozilo prehiti, 8% moških pa bi povečalo hitrost (kar je verjetno v moški naravi tekmovalnosti). Preostali del moških pa bi ravnal enako kot ženske in bi avto spustil naprej.

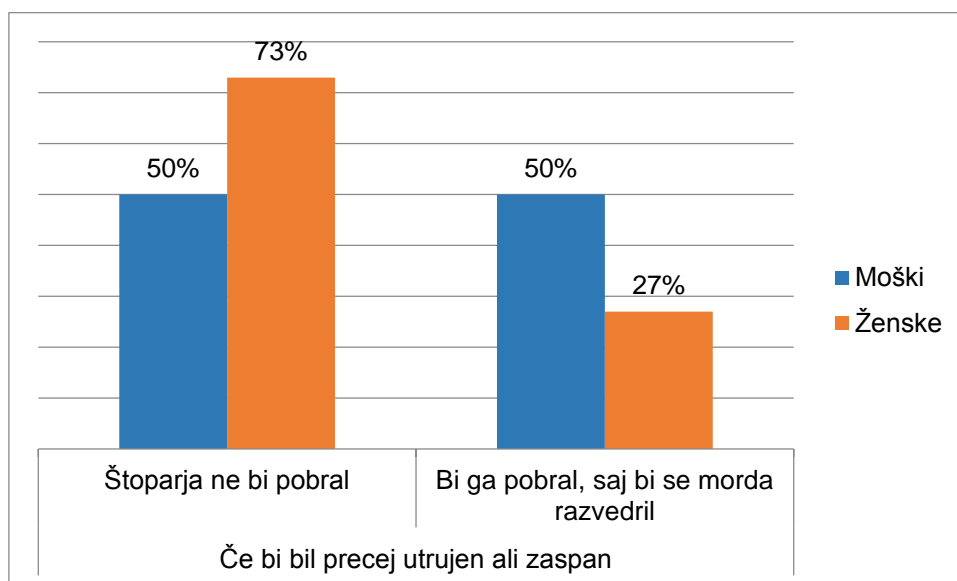
Neustreznost (zimske) opreme:

Graf 26: Neustreznost (zimske) opreme

Ob neustreznosti (zimske) opreme avtomobila večina žensk in večji delež moških ne bi pobrali štoparjev. Približno 43 % moških in 19 % žensk pa bi kljub neustrezni opremi štoparje pobrali, kar bi lahko bilo nevarno, kar posledično pomeni večjo tveganje tudi z štoparje.

Če bi bil precej utrujen ali zaspan:

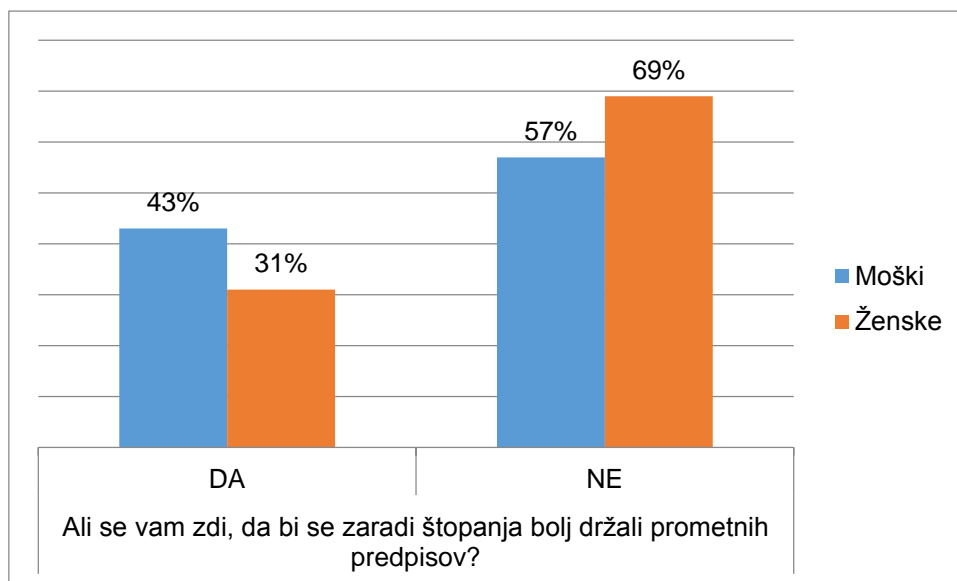

Graf 27: Utrujenost voznika

Polovica moških in nižji delež žensk bi kljub svoji utrujenosti pobrala štoparje v upanju, da jih le-ti razvedrijo in delno "prebudijo". Verjetno pa tudi drži, da je pogovor, navzočnost sovoznika – vsaj če komunicirata – delno poživilo in lahko tudi prepreči nezbranost, zaspanost voznika.

Preostali anketirani vozniki pa se zavedajo nevarnosti in odgovornosti, zato že vnaprej vedo, da štoparju ne bi ustavili.

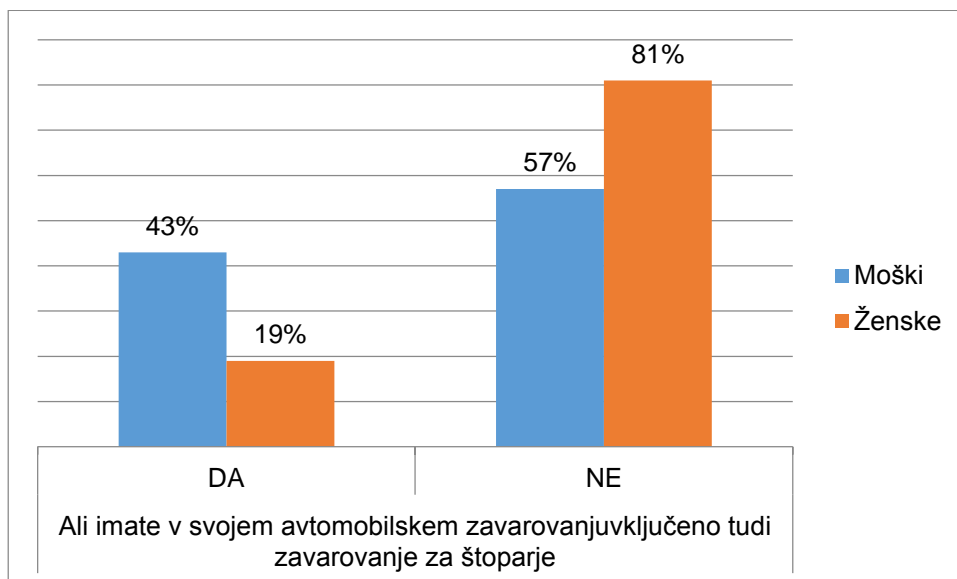
Ali se vam v splošnem zdi, da bi se zaradi štoparja bolj držali cestno prometnih predpisov?

Graf 28: Držanje prometnih predpisov

43 % moških in 31 % žensk je mnenja, da bi se ob prisotnosti na splošno bolj držali prometnih predpisov. Preostalih 57 % moških in 69 % žensk pa tem mnenju nasprotuje, kar pa ni rečeno, da to pomeni nevarnost – mogoče se tako ali tako držijo predpisov. Predvsem prvi podatek pa priča v prid temu, da se vozniki, ki poberejo štoparja, zavedajo odgovornosti in večji poudarek namenijo varnosti štoparja.

Ali imate v svojem avtomobilskem zavarovanju vključeno tudi zavarovanje avtoštoparja?

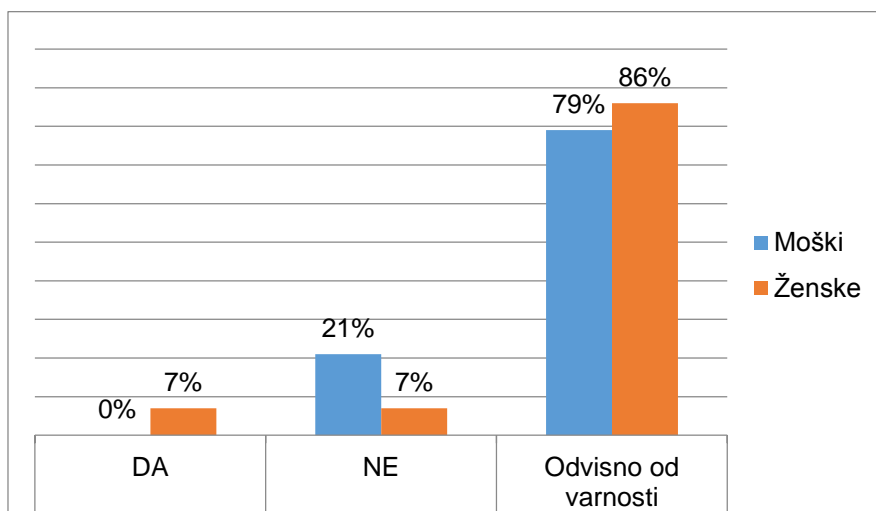

Graf 29: Zavarovanje avtoštoparja

Anketirani so odgovorili sledeče: večina žensk v svojem zavarovanju nima vključenega zavarovanja štoparja, kar kaže na nepoznavanje avtomobilskih zavarovanj. Vsak voznik ima namreč v obveznem osnovnem avtomobilskem zavarovanju zavarovane vse (so)potnike (z izjemo sebe). 43 % moških in 19 % žensk pa se zaveda, da ima to zavarovanje.

Sicer pa smo ob pregledu različnih zavarovalnih polic ugotovili, da pa recimo zavarovanje avtomobilske asistencije plus (neobvezno) v Splošnih pogojih – uvodne določbe navaja, da so upravičenci v besedilu do raznih dodatnih aktivnosti sopotniki, ki se v vozilu prevažajo po volji zavarovanca ali pooblaščenega voznika, razen sopotnikov, ki se prevažajo v vozilu kot priložnostni sopotniki – štoparji.

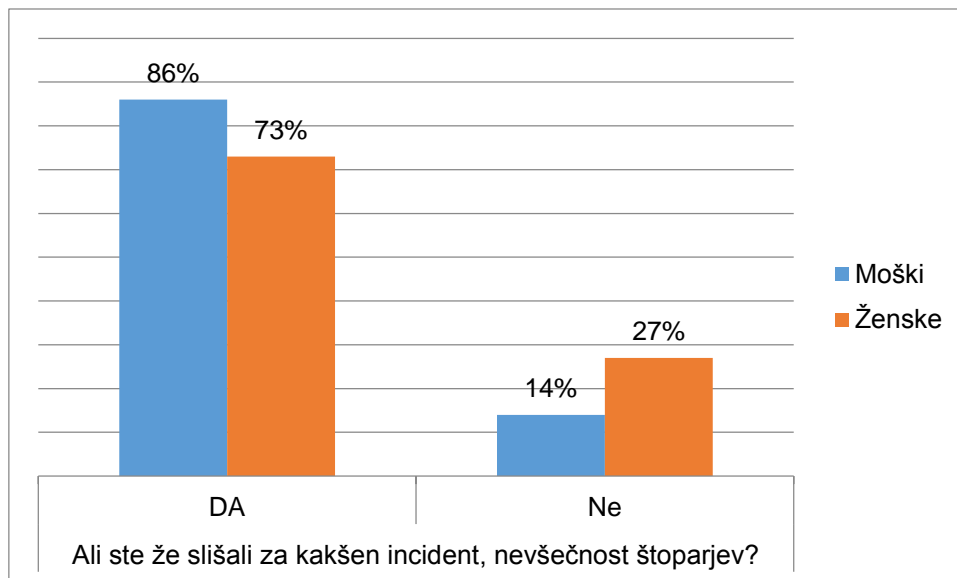
Ali bi štoparju ustavili kjer koli bi želel?

Graf 30: Lokacija štoparja

Glede lokacije štoparja bi večina voznikov najprej presodilo, če je tam varno ustaviti, kar je tudi prav. Med štopom je prepovedano ogrožati tako svojo varnost kot varnost drugih v okolici.

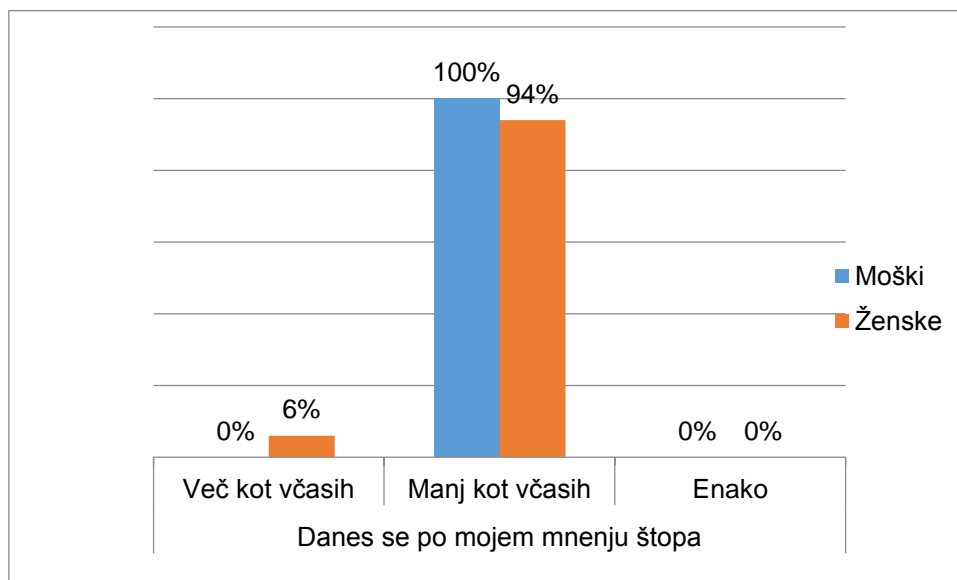
Ali ste že slišali za kakšen incident, nevšečnost glede štoparjev?

Graf 31: Incidenti/Nevšečnosti glede štoparjev

86 % moških in 73 % žensk je o incidentih štoparjev že slišalo. Te informacije zagotovo tudi vplivajo na njihovo mnenje in odločitve glede štopanja in ustavljanja štoparjem.

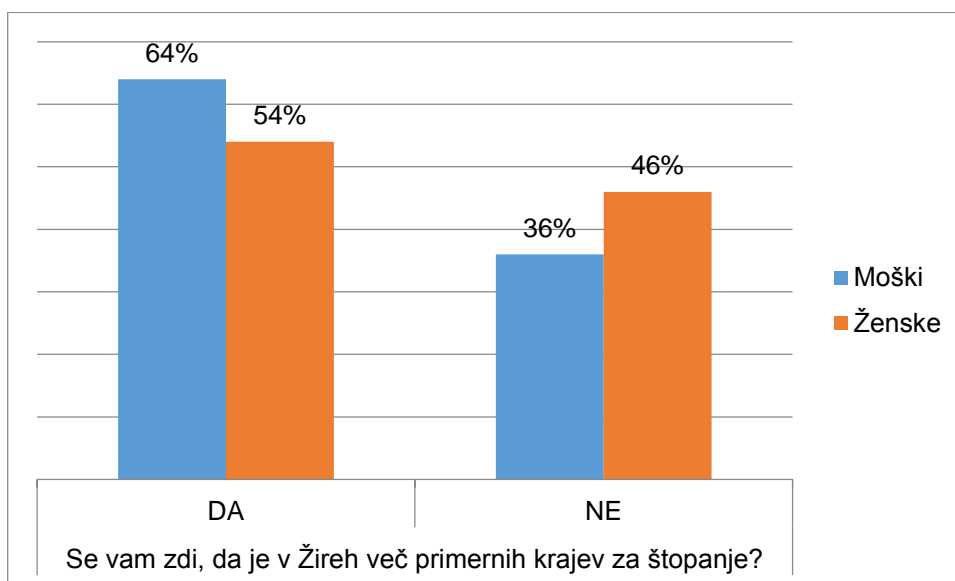
Pogostost štopanja

Graf 32: Štopanje danes

Odgovori anketirancev kažejo, da je včasih štopalo veliko več ljudi kot danes, ko je javni prevoz na voljo ceneje (dijaki in študenti imajo namreč prevoz subvencioniran), poleg tega pa imamo na razpolago tudi veliko več avtomobilov in se tudi iz Žirov vozi več ljudi na delo v sosednje kraje kot včasih, kar zagotovo vpliva na to, da se je mogoče za prevoz dogovoriti že pred samim odhodom na pot.

Se vam zdi, da je v Žireh več primernih krajev za štoparje?

Graf 33: Štopanje v Žireh

Več kot polovica anketiranih meni, da je v Žireh dovolj primernih prostorov za štopanje. Veliko več je primernih prostorov za štopanje v smeri Škofje Loke, kjer je organiziran tudi javni prevoz in so v ta namen avtobusne postaje, ob koncu Žirov v smeri Škofje Loke sta tudi dve gostišči z uvozom ob cesti (navedeno je bilo pri Županu, pri Zetu, več avtobusnih postaj – market, Dobračeva, Selo). Slabše je v smeri Idrije in Vrhnike, kjer ni urejenih rednih avtobusnih linij in zato tudi ni avtobusnih postaj.

Slika 3: Neurejeno štoparsko mesto v smeri Idrij

Slika 4: Odcep za štopanje v smeri Vrhnike (Ljubljana)

Slika 5: Odcep pri gostišču Pr Zet (smer Škofja Loka)

4. INTERVJU Z IZKUŠENIM ŠTOPARJEM

Gospod Miran Ipavec je na nekaterih področjih v Sloveniji in tudi v tujini vsekakor prepoznavna osebnost. Gotovo ni veliko ljudi, ki bi ostali neomajno zvesti mladostnemu avtoštopanju tudi potem, ko jih karierna pot zanese na položaj direktorja podjetja in na mesto župana.

V teh rednih preobrazbah (praviloma je ob petkih kravato zamenjal za ponošena oblačila in nato v podaljšanih koncih tedna obdelal vsakič po okoli 2000 kilometrov zahodnoevropskih cest) je srečal ogromno zanimivih ljudi, poznanstva pa je znal spretno vnovčiti.

Miran Ipavec o svojem avtoštoparskem konjičku vodi natančen dnevnik. Z njegovo pomočjo je v 29 letih štopanja naštel več kot 305.000 prevoženih kilometrov. Njegov letni rekord je 28.550 kilometrov. Najhitreje se je peljal s hitrostjo 280 kilometrov na uro, najpočasneje pa na enem izmed potovanj, ko je v avstrijskem Amstettnu na nov prevoz čakal 11 ur. Njegovo najdaljše avtoštoparsko potovanje s ciljem na Nordkappu je bilo dolgo 9200 kilometrov, najbolj intenzivno pa je bilo tisto, ko je v manj kot petih dneh obiskal 17 držav. Skupno jih je preštopal 38.

Zaradi vsega zgoraj navedenega sva gospoda Ipavca poiskala na socialnem omrežju facebook in z njim vzpostavila stik.

Slika 6: Gospod Miran Ipavec pri štopanju

Glede na prebrano na spletu, imate za seboj veliko preštopanih kilometrov. Kako to, da ste se odločili za tovrsten način prevoza?

Doslej sem preštopal 365.900 km. To je moj hobi. Nekdo je ribič, lovec ali pa nogometaš, meni je všeč avtoštop.

Od katerega leta naprej že štopate? Od velikega petmesečnega potovanja, ki se je začelo 14. septembra 1984, se štejem za avtostoparja. Prej sem občasno stopal kot dijak, kot študent pa skoraj nikoli. Torej od svojega 25. leta.

Ali so vam raje ustavljali, če je bil voznik sam ali jih je bilo več v avtu? Praviloma ustavljajo vozniki, ki se vozijo sami. So pa bili tudi 4 potniki v avtu, pa so mi vseeno ustavili. Več kot 7.500 je bilo vseh voznikov.

Ste imeli izkušnje, da - v primeru, da so poleg vas štopale tudi ženske – raje ustavili njim? Seveda. Dekleta veliko prej dobijo štop. Ali pa stoparji s kakšno živaljo.

Ali ste kdaj štopali v paru ali vedno sami? Zakaj? V 99 % primerov štopam sam. Govorim le tuje jezike, ni se mi treba prilagajati drugim, spim kjer hočem, jem kadar hočem in grem kamor sam želim.

Koliko stari so bili večinoma vozniki, ki so vam ustavili? Moški/ženske? Večinoma mi ustavljajo moški. Večinoma so moje starosti, mogoče bi rekli - srednjih let.

Ali je kdo od vas pričakoval kakšno plačilo? Ce so to povedali že na začetku, sem jih odklonil. V Romuniji ali Ukrajini pa je taksna. tudi navada, a jim že prej poveš, da nimaš denarja za plačilo.

Ali ste prej dobili štop, če ste štopali na krajše oz. daljše razdalje? Tu nekega pravila ni. Mogoče ti kje na lokalni cesti prej ustavijo, a če sešteješ čas in kilometre, je veliko bolje stopati na daljše relacije.

Ali vas kdo ni pobral zgolj zaradi prtljage? (Ker naj bi jo imeli preveč) Ne. Nahrbtnik pac moraš imeti.

Kaj ste ugotovili glede kraja (mesta) štopanja – kje je bilo več uspeha? Najraje stopam na bencinskih črpalkah, kjer lahko ljudi tudi osebno vprašam. Nekje pa črpalke ni v bližini in moraš pač štopati z napisom ali s palcem.

Kaj ste ugotovili glede časa štopanja – kje je bilo več uspeha? Seveda je najbolje štopati podnevi. Okoli kosila se več voznikov ustavi na bencinskem servisu, ponoči je težje. Najboljši meseci so april, maj, september in oktober. (Dolžina dneva, avti niso prenatrpani, ni premraz.)

Kaj ste ugotovili glede vremena – je le-to pogojevalo uspeh? Najbolje je štopati v lepem vremenu. Vsaka skrajnost je slabša. Dež, sneg, vročina.

Ali so vam kdaj ustavili vinjeni vozniki? Kakšna je bila njihova in kakšna vaša reakcija? Ne da bi vedel.

Ali se vam zdi, da se vozniki v primeru, da poberejo štoparja (bolj – veva, da težko rečete) držijo cestnih predpisov? Ne držijo se jih vedno. Mogoče pa malo bolj, če imajo se nekoga v avtu.

Ali ste imeli slabo izkušnjo glede prehitre vožnje? Da, nekajkrat. Tudi izstopil sem že zaradi tega.

Ste bili kdaj soudeleženi v kakšni prometni nesreči? Posledice? Nič večjega. Lani je v Kranju voznik neprevidno menjal vozni pas in malo podrsal avto, ki je vozil po levi strani.

Ali vozniki, kljub temu da imajo v avtu štoparja, uporabljajo mobilni telefon (da dlje časa govorijo)?

Da. Vseeno ga uporabljajo, a mogoče nekoliko manj, ker jim ni dolgčas.

Ali so vam kdaj ustavili s (povsem) neustrezno opremo/z avtom v dvomljivem stanju? Za tehnično dovoljenje ne sprašujem, se je pa to gotovo dogajalo. Policija je ugotovila, da je tehnično dovoljenje že pretečeno, enkrat pa se je avto pokvaril in sva morala oba štopati naprej.

Je kdaj kdo od voznikov med vožnjo zaspal? Da. Enkrat. In sem mu jaz popravil volan, da se nismo zaleteli v predoru.

Vas je kdaj kdo od voznikov napadel, nadlegoval? Da, pred leti me je par voznikov nadlegovalo, napadel pa me ni nihče.

Ste po kateri izkušnji dejali, da 'tega se pa sedaj ne greste več'? Nikoli.

Ali obstaja štoparska izkaznica – jo imate? Baje, da je nekoč obstajala. Jaz je nisem nikoli imel.

Ali ob koncu lahko podate kakšen štoparski nasvet; kakšno mesto zavzema Slovenija glede štopanja? Avtoštop je način potovanja, kjer spoznaš tuje dežele, jezike in vsakovrstne ljudi. Reševati moraš določene situacije in se pravilno znajti na nepoznanem kraju. V Sloveniji je čakalna doba ob rob cestišča vedno daljša. Ljudje skrbijo bolj zase, ne pomagajo radi drugim. Kaka tretjina šoferjev, ki tu ustavi, je južnih korenin.

5. RAZPRAVA

Na podlagi raziskovalnih metod, ki sva jih opravila, sva pri svojem raziskovanju prišla tako do preverljivih podatkov kot tudi lastnih spoznanj, ki jih sicer nisva pred samim raziskovanjem predvidevala. Sva pa s pomočjo ankete lahko potrdila hipoteze oz. eno ovrgla, in sicer:

Moški raje ustavijo dekletom.

OVRŽENO: Raziskava v anketi je pokazala, da ta trditev ni resnična. Večina moških se ne ukvarja s spolom štoparja. Bolj natančne so ženske, katerih polovica raje ustavi dekletom.

Vozniki raje ustavijo mladostnikom.

POTRJENO: Vozniki raje ustavijo mlajšim, ki po njihovem mnenju nimajo veliko denarja za javni prevoz. Je pa res, da večino, ki bi ustavila mlajšim, v velikem deležu predstavljajo ženske.

Vozniki od štoparjev ne pričakujejo denarja.

POTRJENO: Glede te hipoteze nisva imela dvomov, saj je vstavljanje štoparjem prostovoljno in s tem neobvezno. Nihče od anketiranih od štoparja ne bi pričakoval denarja.

Vozniki raje poberejo štoparje, ki ne kadijo/pijejo.

POTRJENO: Anketiranci so bili bolj ali manj enotni glede alkohola in raznih drugih slabih razvad pri štoparjih. Vsekakor ni prijetno vohati vonja po alkoholu in/ali tobaku.

Intervju z gospodom Miranom Ipavcem, slavnim slovenskim avtoštoparjem, nama je razširil pogled na avtoštopanje tudi izven meja naše države. Njegovi odgovori so bili polni informacij in nekateri izmed njih so potrdili določene hipoteze. Pravi, da je štopanje njegov hobi, kar se nama zdi zanimivo, saj se le-ta redko pojavlja kot hobi. Presenetilo naju je, da kljub toliko preštopanim kilometrom ni nikoli rekel, da ne bo več štopal. Gospod Ipavec je preko svojih izkušenj ugotovil tudi, da za štopanje v Sloveniji niso najboljši pogoji, kar je verjetno potrebno pripisati naravi ljudi. Njegov odgovor, da ženske prej dobijo štop, ustreza najinim pričakovanjem, ne pa rezultatom ankete. Recimo, da gre to bolj v primerih za daljše razdalje.

In sedaj k varnosti: Definitivno je avtoštop način prevoza, zaradi katerega vozniki vozijo bolj po pravilih – tako se je pokazalo v anketi kot tudi pri intervjuju: manj jih prekorači hitrost, manj uporabljajo mobitele, ker imajo družbo, nekatere tudi avtoštoparji razvedrijo, če so zaspani.

6. ZAKLJUČEK

Pred samim začetkom najinega raziskovanja, sva si predstavljala, da je o avtoštopu kaj več literature kot so skromni avtoštoparski nasveti na spletu. Ne obstaja namreč prav nobena knjiga, ki bi v sistemu cobiss govorila neposredno o štopanju. Našla sva le eno seminarsko nalogo, pa še ta je bila napisana bolj s stališča psihologije. Odločila sva se torej za raziskovanje z metodami intervjuja in spraševanja oseb, ki se s štopanjem ukvarjajo (ne)posredno. Za nasvet sva se obrnila tudi na Policijo in Agencijo za varnost v prometu. Čeprav se je morda na začetku štopanje zdelo precej nevarno, sva prišla do drugačnih zaključkov. Človek, ki stoji ob cesti, se namreč zdi precej v nevarnosti, predvsem pa sam. A rezultati so pokazali, da štopanje varen način prevoza – v prvi vrsti za štoparja, saj so vozniki uvidevnejši, po drugi strani pa tudi za same voznike, saj se ravno zaradi upoštevanja pravil tudi sami v večji varnosti.

Kot sva torej v razpravi napisala, je avtoštop bolj varen način prevoza in potovanja. Ob koncu lahko to potrdiva še s pesmijo skupine Tabu: *Avtoštop za tiste redke dni, ko se nikamor ti ne mudi, če dolgočasnež si, pa bodi doma, štop za tistega je, ki življenje rad ima*. Torej tisti, ki imamo radi življenje, naj se ne bojimo, štopanje je glede na rezultate naše raziskave s strani voznikov varno. Sami pa moramo paziti, da štopamo na varnih mestih in odcepih/izvozi in da pri tem upoštevamo pravila, ki se navezujejo na pešce.

7. VIRI IN LITERATURA

Ipavec Miran, pisno–ustno sporočilo, februar 2016.

Rojnik, Katja: Odnos dijakov in voznikov do štopanja: maturitetna naloga. Celje: Šolski center Celje, 2003.

Slovar slovenskega knjižnega jezika, pridobljeno na: <http://bos.zrc-sazu.si/sskj.html>, 12. 12. 2015.

<http://www.delo.si/prosti-cas/potovanja/stopanje-je-danes-bolj-izjema-kot-pravilo.html>, 14. 1. 2016

<http://www.zvpl.com/42/clanki/kako-stopat-v-ljubljani>/pridobljeno 14. 1. 2016

<http://www.24ur.com/novice/slovenija/avtostop-je-res-najcenejsi-a-je-tudi-nevaren-policisti-svetujejo.html> pridobljeno 14. 1. 2016

<https://slo-tech.com/forum/t521585> pridobljeno 15. 1. 2016

http://www.siol.net/trendi/potovanja/novice/2012/06/varno_z_avtostopom.aspx pridobljeno 14. 1. 2016

Zakonu o pravilih cestnega prometa (Varstvo udeležencev cestnega prometa) <https://www.uradni-list.si/1/content?id=101702>, 28. 1. 2016.

8. PRILOGA

Priloga:

ANKETA

Pozdravljeni,

za raziskovalno nalogo imava temo, kakšen odnos imajo vozniki do avtoštoparjev. Prosimo, če na spodnja vprašanja odgovorite tako, da obkrožite en odgovor. Anketa je povsem anonimna. Za sodelovanje se vam že vnaprej najlepše zahvaljujeva.

Kristian, Žan

SPOL: (obkrožite) M Ž

1. Štoparje pobiram: a) redno b) včasih c) nikoli
2. Na spodnja vprašanja odgovarjajte hipotetično ... (tudi, če ste zgoraj obkrožili nikoli, se poskusite živeti v to, kako bi bilo, če bi štoparju ustavili).
3. Ustavil bi: a) samo tistim, ki jih poznam b) vsakemu c) po občutku
4. Raje bi ustavil: a) če vozim sam b) če nas je več v avtu c) v vsakem primeru
5. Ali bi pogosteje ustavili puncam? DA NE
6. Raje bi ustavil: a) 1 štoparju b) 2 štoparjema c) 3 štoparjem č) vseeno
7. Kateri starostni skupini bi najprej ustavili:
8. 15-20 b) 20-30 c) nad 30

Utemeljitev:

9. Ali bi od štoparja kljub vsemu pričakovali kakšno plačilo? DA NE
10. Štoparju bi ustavil: a) za krajše razdalje b) za daljše razdalje c) vseeno

11. Pogoji, da poberete štoparja:

12. Ali bi bilo odvisno, če bi štoparja pobrali, tudi to, koliko prtljage ima s seboj? DA
NE
13. Ali je za vašo odločitev, ali boste štoparja pobrali, odvisno, kje štopa? DA
NE
14. Ali je za vašo odločitev, ali boste štoparja pobrali, odvisno, kdaj štopa? DA NE
15. Ali bi vremenske razmere pogojevale vaše 'pobiranje' štoparjev? DA
NE
16. Če da, kdaj bi ga prej pobrali:

17. Ali je za vašo odločitev, ali boste štoparja pobrali, odvisno ali npr. ob tem kadi, pije? DA
NE
18. Ali je za vašo odločitev, ali boste štoparja pobrali, odvisno, kakšne volje izgleda? DA
NE
19. Ali je za vašo odločitev, ali boste štoparja pobrali, odvisno, kakšne volje ste vi? DA
NE

20. Če bi vozili sami, ali bi štoparja posedli poleg sebe ali na zadnji sedež?
21. poleg sebe B) na zadnji sedež C) kamor sam želi
22. Ustavil bi samo tistim s tablico, kjer piše, kam želijo. DA
NE
23. Ustavil bi: a) samo s svojim avtom b) tudi s službenim oz. tujim avtom

V kolikor bi pobrali štoparja, kako bi se držali cestnih predpisov:

24. Vožnja glede **omejitev hitrosti**:
25. a) vedno se držim predpisov b) bolj previdno bi vozil c) brez sprememb – po občutku
26. **Prehitevanje**: a) vedno se držim predpisov b) bolj previdno bi vozil c) brez sprememb
27. **Uporaba mobilnega telefona**: a) ga med vožnjo nikoli ne uporabljam b) zaradi štoparja ga ne bi uporabljal c) brez sprememb
28. **Uporaba varnostnega pasu**: a) zahteval bi, da se priveže b) kakor želi
29. **Če bi prej zaužili kaj alkohola**: a) štoparja ne bi pobral b) če bi se čutil razsodnega, bi ga pobral
30. **Varnostna razdalja**: a) vedno jo držim b) bolj previdno bi vozil c) brez sprememb – po občutku
31. **Vožnja v rumeno luč**: a) vedno se držim predpisov b) zagotovo bi ustavil c) brez sprememb
32. **Če vas bi prehitevalo vozilo**: a) bi povečal hitrost b) dovolil bi, da me prehiti
33. **Neustreznost (zimске) opreme**: a) ravno tako bi ustavil b) zaradi tega ne bi pobral štoparja
34. **Če bi bil precej utrujen ali zaspan**: a) štoparja ne bi pobral b) bi ga pobral, saj bi me morda razvedril
35. Ali se vam v splošnem zdi, da bi se zaradi štoparja bolj držali cestno prometnih predpisov? DA
NE
36. Ali imate v svojem avtomobilskem zavarovanju vključeno tudi zavarovanje avtoštoparja? DA
NE
37. Ali bi štoparju ustavili, kjer koli bi želel? a) DA b) NE c) odvisno od varnosti
38. Ali ste že slišali za kakšen incident, nevšečnost glede štoparjev? DA NE
39. Danes se po mojem mnenju štopa a) več kot včasih b) manj kot včasih c) enako
40. Se vam zdi, da je v Žireh več primernih krajev za štoparje? DA NE
- a. Kje jih največ opazite?
-